

Stenogramm

XIV Riigikogu, III Istungjärk, täiskogu korraline istung

Kolmapäev, 10.06.2020, 14:00

Toimetatud

14:00 Istungi rakendamine

1. 14:01 Politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu (161 SE) teine lugemine
2. 14:07 Kohtute seaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (175 SE) kolmas lugemine
3. 14:11 Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti Põllumajandus- ja Toiduametiks ümberkorraldamisega seonduvalt Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (164 SE) kolmas lugemine
4. 14:13 Välisriigi kutsevalifikatsiooni tunnustamise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (45 SE) kolmas lugemine
5. 14:14 Ametiühingute seaduse, Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (158 SE) teise lugemise jätkamine
6. 14:21 Välisriigi kutsevalifikatsiooni tunnustamise seaduse ja ehitusseadustiku muutmise seaduse eelnõu (179 SE) teine lugemine
7. 14:25 Taimekaitseseaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (142 SE) teine lugemine
8. 15:04 Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamine) eelnõu (184 SE) teine lugemine
9. 15:16 Autoveoseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (157 SE) teine lugemine
10. 15:23 Riigihangete seaduse ja kunstiteoste tellimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (177 SE) teine lugemine
11. 15:30 Riigipiiri seaduse muutmise seaduse eelnõu (178 SE) teine lugemine
12. 15:36 Välismaalaste seaduse, tulumaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse (Eestis töötamise reeglite väärkasutuse vähendamine) eelnõu (145 SE) teine lugemine
13. 15:43 Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu (129 SE) teine lugemine
14. 15:49 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (130 SE) teine lugemine
15. 15:55 Alkoholiseaduse, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (194 SE) teine lugemine
16. 16:25 Ravimiseaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (205 SE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tere päevast, austatud Riigikogu! Alustame Riigikogu täiskogu III istungjärku 17. töönädala kolmapäevast istungit. Kas Riigikogu liikmetel on soovi üle anda eelnõusid ja arupärimisi? Ei ole. Siis teeme kohaloleku kontrolli.

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreeris ennast 82 Riigikogu liiget, puudub 19.

1. 14:01 Politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu (161 SE) teine lugemine

14:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid! Täna on meil pikk päevakord ja esimene päevakorrapunkt on üle tulnud eilsest päevakorrast, mis jäi menetlemata ja avamata. Seega on meil täna esimene päevakorrapunkt õiguskomisjoni algatatud politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu 161 teine lugemine. Ma palun ettekandjaks õiguskomisjoni liikme Kert Kingo.

14:02 Kert Kingo

Lugupeetud istungi juhataja ja Riigikogu liikmed! Politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu algatas õiguskomisjon 2020. aasta 11. märtsil. Eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest kohelda võrdselt nii politseiametniku väljateenitud aastate pensionide kui ka politseiametniku ning piirivalveametniku töövõimetus- ja toitjakaotuspensioni saajaid.

Kõnealune eelnõu on seotud 2018. aasta 14. juunil Riigikogu liikmete algatatud kaitseväeteenistuse seaduse rakendamise seaduse ning politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõuga. Eelnõu eesmärk oli tagada eripensionile jäänud kaitseväelastele ning politseiametnikele ja piirivalveametnikele vähemalt selline pension, mis neil oleks olnud siis, kui nende pensioni arvestamise alust ei oleks alates 2009. aasta 1. juulist 8% võrra vähendatud. Muudatused jõustusid 2020. aasta 1. jaanuaril, millest alates on enne 2010. aasta 1. jaanuari pensioneerunud kaitseväelaste, politseiametnike ja piirivalveametnike pension ümber arvatud.

Muudatuste sihtrühmast jäid ekslikult välja politseiametniku ja piirivalveametniku töövõimetus- ja toitjakaotuspensioni saajad, kuigi neile kehtis politseiametnike väljateenitud aastate pensioniga sama regulatsioon. See tähendab, et ka töövõimetus- ja toitjakaotuspensioni arvestamise aluseks võeti ametipalk ning kui see muutus, siis muutus ka pension. Seega, kui 2009. aasta 1. juulist vähendati politseiametnike ja piirivalveametnike ametipalka 8% võrra, vähenes ka neile juba määratud töövõimetus- ja toitjakaotuspension 8% võrra. Politseiametniku väljateenitud aastate pensioni, töövõimetus- ja toitjakaotuspensioni saajate võrdseks kohtlemiseks täiendatakse politsei ja piirivalve seadust sarnaselt 2020. aasta 1. jaanuaril jõustunud muudatusega. Politseiametniku väljateenitud aastate pension arvutatakse ümber alates 2020. aasta 1. jaanuarist, töövõimetus- ja toitjakaotuspensioni ümberarvutamiseks õiguslik alus puudub.

Muudatuse sihtrühm on politsei- ja piirivalveametnikud, kelle pension määrati alates 1. juulist 2009. aastal vähendatud palgamäärade alusel. Muudatus puudutab 15 endist politseinikku ja piirivalvurit, kellest seitsmele määrati töövõimetus- ja ühele toitjakaotuspension enne 2010. aasta 1. jaanuari ning seitsmele politseiametnikule töövõimetus- ja ühele toitjakaotuspension ajavahemikul 1. jaanuarist 2010. aastal kuni 31. detsembrini 2014. aastal.

Eelnõu esimene lugemine toimus 12. mail 2020. aastal ja muudatusettepanekute tähtajaks määrati 15. mai kell 16. Komisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamiseks oma 1. juuni istungil. Istungil osales videosilla vahendusel Siseministeeriumi personalipoliitika osakonna õigusnõunik Svetlana Meister. Juhtivkomisjon tegi eelnõu kohta ühe muudatusettepaneku. Õiguskomisjon algatas muudatusettepaneku § 119¹⁸ lõike 5 kohta. Muudatusega lisatakse lõikesse 5 sõna "piirivalveametniku". Paragrahvi 119¹⁸ lõikes 2 on piirivalveametniku töövõimetus- ja toitjakaotuspensioni ümberarvutamise alused ja seega tuleb täpsustada ka lõiget 5, mis sätestab: "Käesoleva paragrahvi lõigete 1–4 alusel arvutatakse politseiametniku ja piirivalveametniku töövõimetus- ja toitjakaotuspension ümber alates 2020. aasta 1. jaanuarist."

Komisjon tegi ettepaneku võtta eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda k.a 9. juuniks. Kui eelnõu teine lugemine lõpetatakse, on komisjoni ettepanek suunata eelnõu kolmandaks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda k.a 17. juuniks. Aitäh!

14:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta on esitatud ka üks muudatusettepanek, selle on esitanud õiguskomisjon, ja juhtivkomisjoni seisukoht on: arvestada täielikult. Oleme muudatusettepaneku läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 161 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud ja selle päevakorrapunkti menetlemine samuti lõpetatud.

2. 14:07 Kohtute seaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (175 SE) kolmas lugemine

14:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane teine päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud kohtute seaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu 175 kolmas lugemine. Kas fraktsioonidel on soovi avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu 175 lõpphääletus. Tuletan Riigikogu liikmetele meelde, et eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu koosseisu häälteenamus. Me läheme lõpphääletuse juurde.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud kohtute seaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu 175. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 90 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

3. 14:11 Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti Põllumajandus- ja Toiduametiks ümberkorraldamisega seonduvalt Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (164 SE) kolmas lugemine

14:11 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane kolmas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti Põllumajandus- ja Toiduametiks ümberkorraldamisega seonduvalt Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 164 kolmas lugemine. Kas fraktsioonidel on soovi avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu 164 lõpphääletus ja me läheme selle lõpphääletuse juurde. Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu koosseisu häälteenamus.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti Põllumajandus- ja Toiduametiks ümberkorraldamisega seonduvalt Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 164. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 89 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

4. 14:13 Välisteenistuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (45 SE) kolmas lugemine

14:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane neljas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud välisteenistuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 45 kolmas lugemine. Kas fraktsioonidel on soovi avada läbirääkimisi? Ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu 45 lõpphääletus. Me läheme selle juurde. Head kolleegid, kas võib kohe hääletusele panna? Keegi vastu ei ole.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud välisteenistuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 45. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 87 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

5. 14:14 Ametiühingute seaduse, Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (158 SE) teise lugemise jätkamine

14:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Viies päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud ametiühingute seaduse, Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 158 teise lugemise jätkamine. Ma palun ettekandjaks sotsiaalkomisjoni liikme Signe Riisalo.

14:14 Signe Riisalo

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! (Juhataja helistab kella.)

14:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tähelepanu, kolleegid! Kuulame ettekandjat.

14:14 Signe Riisalo

Ametiühingute seaduse, Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu teise lugemise jätkamine. Teadupärast tegime me komisjoniga ettepaneku teise lugemise katkestamiseks eelmisel korral, põhjendusega, et eelnõusse, mis algselt oli tõepoolest Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse muutmise, lisandus viis seadust. Kõikide nende seaduste puhul oli põhjenduseks 2018. aasta Riigikohtu lahend, mis eeldas, et eri seadustes selgendatakse tööandja mõistet. Tööandja mõiste selgitamine on Tööinspeksioonile ülimalt oluline oma igapäevase tööpraktika korrektseks läbiviimiseks. Katkestamine andis osapooltele võimaluse teha ka muudatusettepanekuid. Selleks antud ajaperioodi jooksul muudatusettepanekuid ei tulnud. Komisjon arutas eelnõu teise lugemise jätkamiseks oma 1. juuni ja 8. juuni istungil. Seal kuulati ära veel Sotsiaalministeeriumi töö- ja personalipoliitika osakonna juhataja Ulla Saar. Ja 8. juunil kinnitati ka menetlusdokumendid. Sotsiaalkomisjon otsustas esitada eelnõu teise lugemise jätkamiseks Riigikogu täiskogu ette tänaseks, 10. juuniks, ja teha ettepaneku teine lugemine lõpetada. Juhul kui teine lugemine lõpetatakse, on meil ka konsensuslik ettepanek minna kolmanda lugemisega siin suures saalis edasi 17. juunil.

14:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Austatud ettekandja, teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Jaa, läbirääkimiste soovi on. Urmas Espenberg, palun!

14:17 Urmas Espenberg

Austatud juhataja! Head kolleegid! Üldjuhul on 158 puhul tegemist väga hea eelnõuga ja vähemasti väikse, kuid olulise sammukesega õiges suunas. Paluks toetada! See seadus pakub lahendusi töörande, võõrtöajõu ja renditööajõu probleemidele. See haakub mõnevõrra ka immigratsiooniteemaga, nimelt võõrtöajõu sissetoomise kohapealt, et mitte seda rakendada, vaid parem kasutada tööjõurenti. Selmet tuua siia spetsialiste ja töötajaid Euroopa Liidust, on senini neid toodud siia Ukrainast kuni Nigeeriani välja. EKRE ei poolda sellist skeemitamist ega massiimmigratsiooni, kuna see toob kaasa majanduslikud, kultuurilised, ideoloogilised ja muud probleemid, mida meie väike riik hästi üle ei elaks.

Eile rääkis Toomas Luman targast immigratsioonipoliitikast ja see oli väga hea mõte. Räägime siis targast tööjõupoliitikast. Töörändel, majanduspõgenikel ja tööjõu rentimisel on suur vahe. Muidugi on selge, et Eesti-sugusel väikeriigil ei ole kõiki spetsialiste, aeg-ajalt on vaja töötajaid juurde. Just selleks ongi sobilik asi tööjõurent, mida see seadus reguleerib. Eesti jaoks ei ole jätkusuutlik mitte massiline võõrtöajõu sissevedamine kolmandatest riikidest, kus rikutakse seadusi, skeemitatakse, ei maksta makse, töötatakse mustalt ja toimub nn orjatöö, st normeeritud tööaega, töötasu ega puhkeaega ei ole reguleeritud. Me peame õppima tarkadelt riikidelt, väikestelt riikidelt, kes seisavad vastu globaalsele rändesurvele, näiteks Iisrael või Araabia Ühendemiraadid. Teate, Araabia Ühendemiraatides on saanud kodakondsuse ainult kolm inimest, kes on mittemoslemid. Üks nendest oli see Kiievi Dinamo treener Lobanovskõi. Ülejäänud reguleeritakse muude seadustega. Seetõttu me ei saa siin malli võtta suurriikidelt, vaid peame leidma oma tarku lahendusi. Kui meil tõesti on vaja tööjõudu, spetsialiste, siis

me saame need siia tellida. Me teame, kes nad on, kust nad tulevad, kes kus töötab, millal saabub, millal lahkub, kui pikalt siin viibib jne, nii et kõik paberid oleks korras, maksud laekuksid Euroopa Liitu ja tervis oleks korras. Ja lõpuks veel kord: toetage seda eelnõu. Aitäh!

14:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 158 teine lugemine lõpetada. Oleme teise lugemise lõpetanud.

6. 14:21 Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse ja ehitusseadustiku muutmise seaduse eelnõu (179 SE) teine lugemine

14:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane kuues päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse ja ehitusseadustiku muutmise seaduse eelnõu 179 teine lugemine. Palun ettekandjaks kultuurikomisjoni liikme Jaak Valge.

14:21 Jaak Valge

Hea juhataja, lugupeetud kolleegid ja auväärt tehniline personal! Mul on jätkuval au olla selle eelnõu puhul kultuurikomisjoni ettekandja, vahepeal ei ole mind taandatud. Nagu ma esimesel lugemisel märkisin, on eelnõu näol tegemist direktiivi ülevõtmisega, õigemini tehniliste parandustega selle eelnõu üle võtmisel.

Eelnõu esimene lugemine lõpetati 13. mail. Vahepeal muudatusettepanekuid ei tehtud. Küll küsiti huvigruppide käest arvamusi, aga neid ka ei tulnud. Kultuurikomisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamiseks oma istungitel 1. ja 8. juunil. Ütleme nii, et kirglisi vaidlusi justkui ei olnud, tegelikult üldse vaidlusi ei olnud. Viimasel istungil aga otsustas komisjon teha siiski ühe muudatusettepaneku. Keegi komisjoni liikmetest vastu ei olnud. Tegelikult ma julgen arvata, et kui komisjonis oleks olnud esindatud näiteks Vabaerakond või Elurikkuse Erakond, siis poleks ka nende esindajad vastu olnud. Julgen arvata isegi veel rohkem – kui see eelnõu oleks pandud rahvahääletusele, siis me oleksime saanud väga vähe vastuhääletajaid. Võib-olla oleksime saanud siis teada, kui palju on meil protestihääletajaid.

Nimelt, selle muudatusettepaneku kohaselt jõustub seadus 1. juuli asemel, mis oli algne tähtpäev, 15. juulil. See muudatus on seega täiesti normitehniline, sest teise lugemise eel selgus, et majanduskomisjon muudab oma eelnõus ehitusseadustiku normitehnilise märkuse tervet sõnastust ja soovib selle muudatuse jõustada 1. juulil. Ja nüüd selleks, et vältida olukorda, kus majanduskomisjoni eelnõu asendaks ehitusseadustikus normitehnilise märkuse nii, et kultuurikomisjoni eelnõuga soovitatavat täiendust sõnastuses ei sisalduks, jõustataksegi kõnealune eelnõu 15. juulil. Pean veel tunnistama, et eelnõu algataja ehk Haridus- ja Teadusministeerium on selle muudatusettepanekuga täiesti nõus.

Nüüd tegigi komisjon ettepaneku võtta eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda tänaseks, st 10. juuniks, ja tegi ühtlasi ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada. Täna tähelepanu eest!

14:24 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta on tehtud üks muudatusettepanek, selle on esitanud kultuurikomisjon, ja juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada seda täielikult. Oleme muudatuse läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 179 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

7. 14:25 Taimekaitse seaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (142 SE) teine lugemine

14:25 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi. Täna seitsmes päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud taimekaitseseaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu 142 teine lugemine. Ettekandjaks palun maaelukomisjoni esimehe Tarmo Tamme.

14:25 Tarmo Tamm

Väga austatud juhataja! Head kolleegid! Taimekaitse seaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu teise lugemise teksti juurde tuleks lisada see, mis kahe lugemise vahel juhtivkomisjonis toimus.

Taimekaitse seaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu algatas Vabariigi Valitsus 2020. aasta 10. veebruaril. Eelnõu esimene lugemine Riigikogu täiskogus toimus 2020. aasta 21. aprillil ning esimene lugemine lõpetati. Komisjon tegi kahe lugemise vahel kaasamisprotseduuri ning küsis eelnõu kohta arvamust Maaeluministeriumis kaasatud huvigruppidele. Oma arvamuse saatsid maaelukomisjonile Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Aiandusliit, Põllumeeste ühistu KEVILI, Boreal Kasvinjalostus Oy, kodanik L. R. ning Eesti Seemneliit.

Maaelukomisjon arutas taimekaitse seaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu 142 teise lugemise ettevalmistamiseks oma istungitel 2020. aasta 19. mail ning 1. ja 2. juunil. Istungitel osalesid Maaeluministeriumi esindajad ning 19. mai istungil osalesid ka Põllumajandusameti, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja, Eestimaa Talupidajate Keskliidu ja Eesti Seemneliidu esindajad. Peamine teema oli Eestis kasutatavate sortide ja seemnete kohta andmete kogumine. Maaeluministerium tegi ettepaneku muuta seadust ning tunnistada vastava kohustuse sätestanud normid kehtetuks. Ministeriumi esindaja selgitas, et peab kehtestatud nõudeid tootjatele koormavaks ning riigile kulukaks ja halduskoormust tõstvaks ning et sordiantmete kogumine ei anna riigile olulist sisendit. Riigile vajaliku info saamiseks on meetodeid, mis on vähem kulukad ja koormavad. Arvesse tuleb võtta, et sordiantmete kogumine tähendab kontrolli ning järelevalveasutustel peab olema sordiantmete esitamise võimekus. Ministeriumi esindaja selgitas, et taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse §-des 35 ja 36 on sätestatud sordiomanike õigused oma huvide kaitsmiseks. Ministeriumi esindaja lisas, et kuivõrd sordiantmete kogumise regulatsiooni ei loodud sordiomanike õiguste kaitseks, vaid andmete kogumiseks, mida tol hetkel peeti vajalikuks riigile, siis ei saa sordiomanikel tekkida ka õiguspärast ootust nende andmete saamiseks. Praeguseks on selge, et riik neid andmeid sellisel kujul ei registreeri. See viiski ettepanekuni tunnistada kehtetuks TPSKS-i § 7 lõige 1. 19. mai istungil otsustati arutelu jätkata ning paluti ministeriumi esindajatel korraldada kohtumine huvigruppidega vaidlusaluse küsimuse lahendamiseks. Komisjoni 1. juuni istungil osalesid peale Maaeluministeriumi esindajate Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Eestimaa Talupidajate Keskliidu esindajad. Minister informeeris komisjoni, et 29. mail kohtusid Maaeluministeriumi, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja, Eestimaa Talupidajate Keskliidu ja Eesti Seemneliidu esindajad sordiantmete kogumise teemadel kompromissi leidmiseks, kuid kõiki osapooli rahuldavat lahendust ei sündinud. Ühte meelt oldi nõupidamisel selles, et on vajadus ühtlustada riigisisest väiketootjate määratlust Euroopa Liidu Nõukogu määrustes kasutatavaga.

2. juuni istungil vaadati üle komisjonile kaalumiseks esitatud muudatusettepanekud ning langetati menetluslikud otsused. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg oli 6. mai 2020 kell 17.15 ja selleks ajaks laekus üks muudatusettepanek Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt. Juhtivkomisjonile kaalumiseks esitas muudatusettepaneku Maaeluministerium eelnõu algataja esindajana. Komisjon tegi otsused muudatusettepanekute kohta hääletuse teel ning need on kantud muudatusettepanekute loetelusse. Komisjon toetas kõiki juhtivkomisjoni esitatud muudatusettepanekuid. Toetust ei leidnud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepanek, mille sisu on riigilõivu tõstmise edasilükkamine 2023. aasta 1. jaanuarini. Parema loetavuse huvides on muudatusettepanekute selgitused jäetud loetelusse iga muudatusettepaneku juurde.

Juhtivkomisjoni menetluslikud otsused. Juhtivkomisjon võttis vastu otsuse saata Vabariigi Valitsuse algatatud taimekaitse seaduse, mahepõllumajanduse seaduse, riigilõivuseaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu 142 Riigikogu täiskogule teiseks

lugemiseks 2020. aasta 10. juuniks ettepanekuga teine lugemine lõpetada ning juhul, kui teine lugemine lõpetatakse, viia läbi kolmas lugemine 15. juunil ja panna eelnõu 142 lõpphääletusele. Aitäh!

14:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile on ka küsimusi. Peeter Ernits, palun!

14:32 Peeter Ernits

Aitäh, hea juhataja! Võib-olla sa valgustaksid n-ö maakeeles natukene seda tulipunkti, seda seemneliidu muret ja nüüd kiiresti vastu võetud seaduse mõne paragrahvi muutmist. Kas see kirik sai ikkagi keset küla või on vimm jätkuvalt tuha all?

14:32 Tarmo Tamm

Aitäh, lugupeetud küsija! Peab tunnistama, et see vimm on jätkuvalt tuha all, sest seda kompromissi ei leitud. Maaelukomisjon palus, et ministeeriumis saavad osapooled kokku ja lepivad siis omavahel kokku, sest eri katusorganisatsioonid võiksid omavahel kokku leppida, kuidas seda tasu sordiseemnelt kogutakse ja kuidas see siis kajastub, aga kahjuks kokkulepet ei sündinud. Ja kuna ministeerium on sellisel järelalusel, et riigil neid andmeid koguda vaja ei ole, siis ega head kompromissi ei ole leitud. Nagu küsija ütles, siis tegelikult see vimm on tuha all olemas ja ega seda õiguslikku lahendit tegelikult ei ole. Kõige õigem on, kui osapooled istuvad maha ja lepivad kokku. Nii talupidajate keskliit kui ka põllumajandus-kaubanduskoda on valmisolekut avaldanud, ka seemneliit on seda avaldanud, aga kompromisskokkulepet ei ole kahjuks sündinud.

14:34 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ivari Padar, palun!

14:34 Ivari Padar

Aitäh! Lugupeetud härra komisjoni esimees! Võib-olla on võimalik tuleviku kompromiss digitaalne põlluraamat, millega tuleb edasi minna. Aga nüüd see, mis puudutab meie muudatusettepanekut. Praeguses olukorras, kus seda vaba raha on valitsuse käes õige ohtrasti, mis põhjusel või miks ei toetatud meie muudatusettepanekut riigilõivude kuupäev edasi lükata? Ma palun vabandust ka sellepärast, et tookord selle või arutelu juures olin mina juba komisjoni istungilt lahkunud. Mis oli see põhjendus, miks seda ei toetata? Sellepärast, et see oleks ju igati mõistlik tänasel juhul, et lükkame need uued lõivud edasi. Selge, et lõivudel on oma tähtis koht kogu selles järelevalves, selles ei ole küsimustki, aga praeguses olukorras oleks see võinud olla ju 2023. aasta 1. jaanuaril.

14:34 Tarmo Tamm

Aitäh, lugupeetud küsija! Miks sind komisjonis ei olnud ja miks sa lahkusid, selle kohta mul vastust ei ole. Aga nagu sa ka väga hästi tead, seda riigilõivuseadust arutati aasta algul. Ma mäletan, et me kõik tõdesime, et meil olid vist Euroopa Liidus kõige madalamad riigilõivud, ja et seda kulu katta, siis otsustati, et riigilõivu on vaja ühtlustada – no me vaatame alati naaberriike – vähemalt naaberriikide tasemele. Ja kusagile sinnakanti me ka jõudsime. Eks iga maks on koormav ja momendil on ta võib-olla eriti koormav, aga poole aasta pealt maksuseaduste muutmise juurde tagasi minna ei olnud komisjoni arvates ilmselt otstarbekas.

14:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ivari Padar, palun protseduuriline küsimus!

14:35 Ivari Padar

Lihtsalt vastuseks sellele, miks ma lahkusin. Sellepärast, et selleks hetkeks, kui see arutelu punkt ette jõudis, oli kellaaeg jõudnud juba umbes 16.07-ni. Ehk komisjoni istungi ametlik aeg oli läbi ja mind kui tähtsat riigimeest ootasid uued kohustused.

14:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Väga oluline informatsioon. Jätkame. Urmas Kruise, palun!

14:36 Urmas Kruuse

Austatud istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Te märkisite õigesti, et komisjon otsis kompromissi ja vaidlused olid üsna tulised. Mis püstitas ka natuke küsimärke, oli see, miks Maaeluministerium jättis selle muudatusettepaneku nii viimase minuti peale ja arutelud nii hiljapeale. Siit tulenevalt küsimus: kas õhus võib olla ka õigustatud ootust, et seemnesordi omanikud võiksid kas kaevata selle otsuse kohtusse või selle vaidlustada, just lähtuvalt sellest, et see seadus pidi hakkama juba suvel kehtima? Kui suur risk meil sellega tegelikult üleval on?

14:36 Tarmo Tamm

Aitäh küsimuste eest! Risk on kindlasti üleval ja me arutasime seda komisjonis päris mitmel korral. Nii et me isegi arutasime kaks päeva järjest, et leida selline kompromiss, mis oleks selline, et võiks öelda: õiguslikult ta kindlasti peab. Aga vähemalt ministeeriumi esindajad väitsid, et siin ei saa sellist õigustatud ootuse aspekti olla. Nende juriidiline osakond ja nemad on kindlad, et siin mingit sellist vastuolu ei ole. Aga alati on võimalik Riigikogus vastu võetud seaduste üle vaielda. Kui seemneliidu osapool arvab, et siin on nende õigusi rikutud, siis nad kindlasti pöörduvad ka õiguskaitseseorganisatsioonide poole. Aga vähemalt ministeeriumi kindel seisukoht on, et sellist vastuolu ei ole. Sellega ma olen nõus, et siin on sellist head seadusloomepraktikat rikutud. Seadus hakkas tegelikult kehtima 1. jaanuarist, ja vahetult enne seda, kui 30. juuniks peaks olema need sordiandmed kokku korjatud, hakati seda seadust muutma. Nii et ma tunnistan, et ega see hea praktika ei ole. Aga et kuidagi nüüd edasi minna, siis komisjon otsustas, et parem variant on see, kui me muudame seda seadust.

14:38 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

14:38 Peeter Ernits

Hea juhataja! Nagu sa ütlesid, vimme on tuha all, kirikut keset küla ei ehitatud. Ja lootus on, et kunagi, kui digitaalne põlluraamat tuleb, siis äkki see kirik siiski sinna kerkib. Aga minu küsimus on see: miks siis põllumeeste organisatsioonid nii äkki meelt muutsid? Alles võeti seadus vastu ja vennad olid nõus, aga nüüd äkki muutsid meelt. Kust see tuulelipumentaliteet äkki tekkis? Palun ava natuke seda tausta!

14:39 Tarmo Tamm

Aitäh! See on hea küsimus, mina ka komisjonis küsisin selle kohta. Siis, kui seda seadust vastu võeti, olid kõik põllumajandusorganisatsioonid sellega nõus. Aga nad põhjendasid seda nüüd sellega, et see on nende jaoks koormav. Ja nad on leidnud ka selle põhjenduse, et selle kokkuleppe puhul ei peaks olema riiki vahepeal, st nad peaksid suutma ise omavahel kokku leppida – seemnekasvatuseorganisatsioonid ja siis põllumajanduse esindusorganisatsioonid, olgu taluliit või põllumajandus-kaubanduskoda. See peaks olema nende omavaheline kokkulepe. Vahepeal on, jah, seisukohad muutunud ja nii talupidajate keskliit kui ka põllumajandus-kaubanduskoda sellel korral toetasid seaduse muutmist sellisel kujul. Aga eelmisel korral nad toetasid seaduse vastuvõtmist. Nii et küsimus on õigustatud. Sellist juurdlust me ei ole komisjonis korraldanud, miks nad meelt muutsid ja mida see tuulesuund tähendab.

14:40 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andrus Seeme, palun!

14:40 Andrus Seeme

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea komisjoni esimees! Komisjonis käis tõesti selle ühe punkti üle tõsine arutelu ja oli ka üldiselt palju ettepanekuid ja arvamusi. Üks oli õiguslik arvamus ja küsimus, kas selle sordiandmete kogumise tühistamine ei ole mitte põhiseadusvastane. Mis oli seaduseelnõu algataja ehk ministeeriumi seisukoht?

14:40 Tarmo Tamm

Aitäh! See on ju tõsi, et seemneliidu esindajad on palganud endale ka advokaadibüroo, kes nende seisukohti ja positsioone esindab. Nagu siin enne öeldud, see vaidlus ongi teatud mõttes õhus. Aga iseenesest, kui me teaksime, et seaduseelnõu on põhiseadusega vastuolus, siis mina komisjoni

esimehena ei tohiks küll tulla seda eelnõu siia kaitsma. Eks see üks vaidlusküsimus on. Selle vaidlusega kas minnakse edasi või valitakse teine variant, st lepatakse omavahel kokku, kuidas tulevikus andmeid kogutakse ja kuidas seemnekasvatajad saaksid õiglase tasu kätte. Sest tegelikult on see sisu veel sügavam, kuivõrd tegemist on intellektuaalse omandi kaitsega. Seemnesordi omanikud on õigustatud saama õiglast tasu nende sortide eest. Veel on küsimuse ja vaidluse all, mitu aastat ta võiks saada, kas ta võiks saada kaks või kolm aastat või kümme aastat. Nii et nad ei ole olnud suutelised ka selles veel omavahel kokku leppima. Aga seda kõike ei saa komisjonis kuidagi paika panna.

14:42 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urmas Kruuse, palun!

14:42 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Mu küsimus on ajendatud võib-olla ka härra Ernitsa küsimusest, et miks meelt muudeti. Kas ei olnud mitte nii, et põllumeeste esindajad ütlesid, et see süsteem, mis praegu on, kuidas peab andmeid esitama, jäeti sellisel kombel ellu viimata, kui see kokkulepe oli? Ja see kokkulepe tähendas seda, et see peaks olema hästi vähe bürokraatlik, infotehnoloogiliselt hästi lahendatud, aga nüüd tuleks põhimõtteliselt hakata veel pabereid esitama. See oli üks peamisi põhjuseid, miks jättis ministerium tehnilise lahenduse sellisel kombel ellu viimata, nagu need eelnevad arutelud ajaloos olid.

14:42 Tarmo Tamm

Aitäh! Jah, ega lahendust selle poole aasta jooksul ei olnud leitud ja põllumehele oleks see muutunud selles kontekstis hästi koormavaks, sest selleks perioodiks ei olnud sellist elektroonilist lahendust välja mõeldud ja seda arendust ei olnud tehtud. Nii et jah, võib-olla siis põllumehed kaalusid seda, kas tõesti on üldse õige tänapäeval mingite paberil olevate andmetega ringi kõndida. See võib olla ka üks põhjus. Aga jah, põllumajandusorganisationsioonid on oma seisukohta muutnud. Ja see võib olla tõesti üks põhjus, et seda rakendust ja arendust ei olnud välja töötatud selleks ajaks, kui see oleks pidanud olemas olema. Selle kuu lõpuks oleks pidanud need andmed olema siis ju kõik esitatud, kehtiva seaduse järgi.

14:43 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aivar Kokk, palun!

14:43 Aivar Kokk

Hea juhataja! Hea komisjoni esimees! Lihtne küsimus: kes siis on töö tegemata jätnud? Kas niimoodi juhtubki, et kui mõni ametkond või ministerium jätab töö tegemata, siis muudame seadust?

14:43 Tarmo Tamm

Aitäh, Aivar! See on hea küsimus. Mina küsisin samamoodi. Kui seadus on vastu võetud ja see kehtib, siis ei saa riik tuua argumentiks seda, et see on kallis või see on kulukas või midagi muud. See ei saa aluseks ja põhjenduseks olla seaduse muutmisel. Aga, ütleme, selleks, et nüüd sellest olukorrast välja tulla ja üldse mingi õiguslik lahendus sellele teemale leida, me pidime kahjuks sellise tee valima. Aga ma olen nõus, et see ei saa olla argument. Kui seadus on vastu võetud, siis see on täitmiseks. Tegelikult pool aastat seda seadust ei täidetud. Aga seadust täidavad ministeriumid ja ametid. Nii et selles suhtes olen ma sinu kriitikaga sada protsenti nõus. Eks me küsisime selle kohta ka komisjonis mitmel korral.

14:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aivar Kokk, palun!

14:44 Aivar Kokk

Aitäh hea vastuse eest! Võib-olla sa täpsustad, kes konkreetselt, milline ametkond on jätnud siis seaduse täitmata. Ja kas seesama ametkond, kes on täitmata jätnud, on teinud eelnõu, et muuta seadust?

14:45 Tarmo Tamm

Eks see kuulub Maaeluministeeriumi valdkonda, see seadus, mis praegu kehtib ja mida me hakkame nüüd muutma. Ütleme siis, et selles valdkonnas tuleb otsida ka neid põhjendusi, miks seda siis ei tehtud, ja lahendusi. Ütleme, et seaduseelnõu muudatustega tuldi ka välja alles maikuus, nii et alles siis saadi ilmselt aru, et sellisel kujul ei ole võimalik seda seadust ellu viia ja täita. Kahjuks on see nii.

14:45 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimisi? Jah, Urmas Kruuse, palun!

14:46 Urmas Kruuse

Austatud istungi juhataja! Auväärt kolleegid! Võib-olla see, mida me täna arutasime, sellisele laiale üldsusele eriti huvi ei pakugi. Ja tekib küsimus, mida me siin üldse arutame. Aga mina arvan, et siin on paar väga olulist ideoloogilist punkti – ja mitte partei-ideoloogilist, vaid väärtuspõhist ideoloogiat. Üks on see, et omandikaitse ei ole tegelikult naljaasi, intellektuaalne omandi kaitse ka. Seetõttu ma olen veendunud selles, et ka põllumehed või kes tahes, kes kasutavad sorte, aretatud sorte, ja inimesed, kes on selle eest hoolt kandnud ja investeerinud sellesse, võivad ja peavad saama õiglast tasu. Selle tõttu on see kannapööre siin – just selle osa jõustumise puhul, mis puudutab ka nende võimalike sordikasvatuste deklareerimise tähtaega – minu arvates olnud Maaeluministeeriumilt halb üllatus. Teine asi on see, et kui ma õigesti mäletan neid eelnevaid arutelusid, mis selle seaduse väljatöötamisel toimusid, siis oli üks põhiküsimusi see ka, et riigil tegelikult on ja peab olema võimalus leida ka digitaalsed lahendused selleks, et see võimalik deklareerimine oleks hästi mugav ja lihtne. Täna me peame kurbusega tunnistama seda, et kui me küsisime maaeluministrilt ja Maaeluministeeriumilt aru selle kohta, milline on maailma praktika ja kuidas on saadud ühte või teist asja ellu viia, siis me ei saanud sealt väga häid põhjendusi. Me teame, et näiteks soomlastel, põhjanaabritel on võimalus läbi PRIA andmebaasi sellist deklaratsiooni teha. Aga selle asemel me jõudsime hoopis uue vaidluse juurde, mis puudutab seda, kas riik peaks siin üldse ühte- või teistpidi vahel olema, kas siis aretajad ja seemnete kasutajad peaksid omavahel saama kokku leppida. See probleem on ju tegelikult seadusesse jõudnud läbi selle, et seda pikaajalist kokkulepet sellisel kombel ei ole saavutatud. Kui me ütleme, et 700 000 või 600 000, mis jääb sellel turul esmapilgul nagu saamata, tundub nende miljardite kõrval väike raha, siis tuleb tunnistada, et päris nii see ilmselt ei ole. Nende inimeste jaoks, kes nende sortidega vaeva näevad, on see päris suur raha. Ja oleks üsna õiglane, et see nii oleks. Kellele meile ei meeldiks poest tasuta plaate saada või eluaeg tasuta teatris käia, nautida etendusi või lugeda raamatuid, mille eest üldse maksma ei pea, aga kindlasti ei ole see lõpuni jätkusuutlik. Selle tõttu mina, kes ma siia pulti sellepärast üldse tulin, loodan – ja me oleme ka seda maaelukomisjonis öelnud –, et isegi kui see muudatus siin suures saalis ellu viiakse ja see leevendus tehakse, esmapilgul sordiaretajate kahjuks, siis tegelikult peab ministeerium selle temaga selgelt edasi minema ja väga selgelt lõpuni vaidlema, mismoodi selle intellektuaalse omandiga on. Kas meil tõepoolest ei ole võimalik kasutada e-riigis selliseid lahendusi, mis oleksid mugavad, kiiresti täidetavad ja kõigile arusaadavad? Seda ma isiklikult ei usu. Nii et see oli minu tagasihoidliku sõnavõtu põhjus. Aitäh!

14:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Merry Aart, kas sõnavõtt koha pealt? Kaks minutit.

14:49 Merry Aart

Ma kogemata eksisin, ma oleksin tahtnud sealt puldist paar sõna öelda.

14:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jah, aga lülitage siis teine, kõnede nupp sisse. Merry Aart, palun!

14:49 Merry Aart

Lugupeetud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Ma hea meelega ka kommenteeriks natukene seda teemat, kuna maaelukomisjoni liikmed on siin kõik hästi aktiivselt sõna võtnud.

Asi ei ole kunagi väga ühepoolne. See seadus võeti vastu minu mäletamist mööda 2018, selle klausliga, et see punkt jõustub 1. jaanuaril 2019. Loodan, et mul on õigesti meeles. Siin on mitu osapoolt. Ühelt poolt on õigustatud ootused seemneomanikel, kelle taga on väga suuresti ka välismaised firmad ja maaletoojad, mitte ainult meie enda tootjad. Teiselt poolt on õigustatud ootused ka nendel, kes seda tasu maksma hakkavad. Ja mitte keegi, ei tootjad ega tootjate organisatsioonid ole öelnud, et nad ei ole valmis seda raha maksma. Aga mida nad ütlesid? Nad ütlesid seda, et nendele ei ole arusaadav, neile ei ole läbi räägitud, seemneliit ei ole võtnud vaevaks läbi rääkida, kuhu see raha läheb, kellele see läheb, missugused on täpselt need tasud, mis ajahetkest saadik nad hakkavad maksma. Tähendab, segadust on väga palju. Ja ettepanek, miks see välja võeti, oli tegelikult see, et kui räägitakse läbi – kui mõlemad osapooled saavad piisavalt hästi aru, miks seda tehakse, kuidas seda tehakse, kuhu raha lähevad ja mis selle tulemus on –, siis ollakse ka valmis maksma. Nii et siin on taga läbirääkimiste küsimused. Ka praegune seadus ei keela seemneomanikel tasu saada, ainult et seda ei tee riik nende jaoks, vaid see õigus on nende katusorganisatsioonil seemneliidul. Kui seemneliidul on piisavalt raha, et kaitsta oma õigusi läbi Soraineni, kes, nagu me kõik teame, ei ole väga odav firma, siis mina tahaks küsida seda, miks seemneliit ei saa küsida koostöös tootjatega tootjate käest seda tasu. Tootjad ei ole kunagi öelnud, et nad ei ole valmis maksma, vaid asi on lihtsalt teadmatuses ja segaduses. Ja ka praegu oli ministeeriumi seisukoht selline, et võtame selle hetkel maha. Kui osapooled lepivad omavahel kokku, mismoodi neid asju tehakse, nii et kõikidel osapooltel on asi selge, siis tuleme selle juurde tagasi. Riik ütles ka seda, et tuleb suurandmete kogumine ja selle raames on võimalik teha elektrooniline põlluraamat, mille kaudu on võimalik neid andmeid koguda. See on tegelikult selle asja taga. Tänan!

14:53 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Heiki Hepner, palun!

14:53 Heiki Hepner

Hea istungi juhataja! Head kolleegid! Tõepoolest, me arutasime komisjonis seda teemat üsna pikalt ja põhjalikult. Ja lõpuks olime ikkagi sunnitud ka hääletama. See otsus ei olnud päris ühehääline. Hea meelega selgitan, miks me oleme sellised lahendused valinud. Tõepoolest, paraku on situatsioon selline, kus kaks osapoolt – seemnetootjad ja põllumajandusettevõtjad-põllumehed, kes seda seemet kasutavad – ei ole täna jõudnud omavahel päris selgele kokkuleppele või koostööle nende autoritasude või intellektuaalse omandi eest makstavate tasude suhtes. Mõlemad on olnud ootuspositsioonil ja see seadus on olnud tegelikult sisuliseks takistuseks. Mõlemal on olnud omad ootused ja põhiline, miks see siiski ei ole realiseerunud, on see, et sinna vahele on ehitatud riiklik bürokraatlik mehhanism, mille suhtes osapooltel on arvamus, et need peaksid tegema ära nende töö ja nemad ei peaks muud tegema, kui et seemneliit saadaks ainult arved välja ja põllumehed ehk tahaks, et räägitaks väiksematest tasudest, et suudaks kokku leppida.

Riik kindlasti ei ole see koht, kes peaks ehitama vahele mingeid bürokraatlikke lahendusi, kui kaks osapoolt võiksid omavahel laua taga omavahel kokku leppida ja leida mõlemaid osapooli rahuldavad lahendused. See on kindlasti üks väga oluline nüanss. Ja teine on tegelikult see, et me rakendame Euroopa Liidus kokku lepitud kriteeriume. Meil on paraku olnud selline komme, et me tahame olla, nagu öeldakse, pühamad kui paavst ise. Kui Euroopa Liit lepib mingid raamid kokku, siis me keerame mitte ühe, vaid kaks-kolm-neli vinti veel peale. Ka nendes küsimustes me leidsime, et teatud asjad ei ole õiged. Tõepoolest, ka meie põllumehed peavad konkureerima teiste Euroopa riikidega ja meil ei ole põhjust eeldada, et nad vääriskid kuidagi kehvemat turukonkurentsi meie enda kehtestatud reeglite tulemusena.

Need olid kaks põhilist momenti. Ja sellega me ei ütelnud sugugi seda, et seemnearetajad, kes on pannud sinna sisse oma töö ja intellektuaalse kapitali, ei vääriks vastavat tasu. Väärivad küll. Aga selleks tulebki luua mehhanism, mis toob nad ühise laua taha ja sunnib nad ka mõnes mõttes kokku leppima. Mõlemad osapooled peavad seejuures andma ka järele. See oli kogu selle muudatuse tuum ja sisu. Tänan väga!

14:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Aivar Kokk, palun!

14:56 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Lihtsalt selle diskussiooni peale ma mõtlesin, et pean ikka siia tulema. Sellel ajal, kui mina komisjoni juhtisin, ma pean küll tunnustama, meil komisjonis juhtus nii, et kõik need kaks aastat kõik otsused tehti konsensuslikult. Ma arvan, et see ongi võib-olla selline ajalooline situatsioon, mida korrata on ka iseendal väga keeruline isegi mõnes teises komisjonis.

Aga mõelge natukene kõikide parandusettepanekute juures, kui neid tehakse. Kui mõni ametkond või ministeerium jätab midagi tegemata, siis ei ole mõtet süüdistada selles ettevõtjaid. Sellele eelnõu teemal oli väga lihtne põhimõte: PRIA kontrollib nagunii kõiki põldusid, sest ei ole väga palju neid põldusid, kus tootjad ei soovi saada PRIA-lt toetust. Ja juba siis räägiti, et tänapäeval ei ole ju probleem teha pilte kas või kosmosest, et teada saada, kus midagi on. Lihtsalt see info pidi jõudma seemnekasvatajate või maaletoojateni. Kui siin räägitakse, et enamik on välismaalt tulnud seemnete müük, siis te võiks vaadata eelarvest, kui palju kaotab Jõgeva külje all olev taimekaitseinstituut. See suurusjärg on 400 000 – 500 000 eurot igal aastal, selle tõttu, et me nüüd ei täida seadust ja nüüd muudame seadust, kui ma nüüd õigesti aru saan.

Alati tuleks süveneda ja vahest võiks ka küsida – Urmas oli ka eelmise koosseisu ajal samas kohas, samas komisjonis –, kas need asjad, mida tahetakse muuta, on ikka täpselt need, mida on vaja muuta, või on asi selles, et mõni ametkond jätab midagi tegemata. Kui rääkida sellest, et raha ei ole, siis ma võin teile öelda, et sellepärast viidigi aasta edasi, et järgmise aasta riigieelarvest oleks võimalik seda lahendada, kui on kuskil vaja. Aga kui ei ole lahendatud, siis on keegi ikka midagi tegemata jätnud. Jõudu-jaksu!

14:59 Aesesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi Riigikogu liikmetel ei ole. Eelnõu kohta on esitatud 14 muudatusettepanekut ja me vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud maaelukomisjoni poolt, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek, samuti maaelukomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kolmanda muudatusettepaneku on esitanud ka maaelukomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Neljas muudatusettepanek, maaelukomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Viies muudatusettepanek, esitanud maaelukomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kuues muudatusettepanek, samuti maaelukomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Seitsmes muudatusettepanek, esitanud ka maaelukomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kaheksas muudatusettepanek, maaelukomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Üheksas muudatusettepanek, maaelukomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kümnes muudatusettepanek, maaelukomisjoni esitatud ettepanek, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. 11. muudatusettepanek, esitanud maaelukomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. 12. muudatusettepanek, maaelukomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. 13. muudatusettepanek, esitanud maaelukomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Ja viimane, 14. muudatusettepanek, esitanud Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Kalvi Kõva, palun!

15:01 Kalvi Kõva

Aitäh! Kuna heal kolleegil Kersti Sarapuul oli selline luureinformatsioon, et selle eelnõuga läheb üks muudatusettepanek hääletusele, siis ei petaks teda ega laseks ta ootust raisku. Nii et Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel palun seda muudatusettepanekut hääletada.

15:01 Aesesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh ettepaneku eest! Me hääletame seda muudatusettepanekut.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele 14. muudatusettepaneku, mille on esitanud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 16 Riigikogu liiget, vastu oli 54, erapooletuid ei olnud. Muudatusettepanek ei leidnud toetust. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 142 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

8. 15:04 Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamise) eelnõu (184 SE) teine lugemine

15:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane kaheksas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 184 teine lugemine. Ettekandjaks palun keskkonnakomisjoni esimehe Erki Savisaare.

15:05 Erki Savisaar

Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu algatas Vabariigi Valitsus k.a 4. mail. (Juhataja helistab kella.) Eelnõuga tehakse muudatused Vabariigi Valitsuse seadusesse ja 38-sse muusse seadusesse eesmärgiga ühendada Keskkonnaministeeriumi valitsemisala valitsusasutused Keskkonnaamet ja Keskkonnainspektsioon. Eelnõu esimene lugemine toimus 13. mail. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, k.a 27. maiks kella 17.15-ks muudatusettepanekuid Riigikogu liikmetelt ja fraktsioonidelt ei laekunud. Komisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamist 1. juuni istungil, millest võtsid osa Keskkonnaameti esindajad. Istungil tegi komisjon eelnõu edasise menetlemise kohta ka asjakohased otsused ja need olid kõik konsensuslikud. Komisjon teeb ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada ja juhul, kui teine lugemine lõpetatakse, viia tuleval nädalal läbi eelnõu lõpphääletus. Aitäh!

15:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised Riigikogu liikmetele. Peeter Ernits, palun!

15:07 Peeter Ernits

Hea juhataja! Head kolleegid! Kahel korral on see plaan neid paaritada, kahte asutust, meie saalis siin totaalselt läbi kukkunud, laubaga vastu sein. Praegu on kolmas katse, kuigi, jah, ettevalmistused on palju suuremad. Mul on üsna keeruline seda eelnõu toetada.

Aga ma räägin teile ühe detaili, mis natukene näitab, et võib-olla peaks toetama. Tšehhov ütles kunagi vist, et klaasikillus peegeldub kogu maailm ja tegelikkus. Ja vaadake, mida kõike ma pärsin siin keskkonnakomisjoni istungil, mida kõike lubatakse, mida kõik juhtub. Efektiivsus tõuseb kümme korda või enamgi veel ajalisel ja maailm läheb äkki paremaks. Mul tekkis küsimus, kas praegused ametnikud nendes eri asutustes on lihtsalt molutanud ja oma rahvast lollitanud, et nüüd äkki selline turborežiim, elu läheb paremaks.

Aga räägime konkreetset. Karl Laas, kes on selle projekti juht, saatis minu palvel ka komisjoni liikmetele kirja. Me räägime ju ainult ühest asjast. Siis, kui teie metsa, kui te olete metsaomanik, maandub näiteks konnakotkas. Lihtne, ma räägin ainult ühest asjast. Kui kiiresti me suudame selle ala kaitse alla võtta või, vastupidi, kui kotkast enam ei ole, sealt maha arvata? Praegu on see kümme aastat. Ja mida kirjutab siin lugupeetud projektijuht Karl Laas? "Arvestades planeeritud muudatusi töökorralduses, suudame edaspidi ühendametis pakkuda ka kiiremat menetlust, loodetavasti jõuame 3–4 aastaga olukorda, kus eramaadel on võimalik loodusväärtuste kaitse alla võtmine otsustada 1–2 aasta jooksul senise 5–10 asemel." See tähendab, et maaomanik saab makstavad hüvitised kiiremini. Ja muidugi detailid. Siin on veel eeldusi, mida kõike selleks tuleks teha, ja muudatuste ajahorisont. Tsiteerin: "Muudatused on etapiviisilised ning esmane mõju saabub ilmselt – rõhutan! – õigusaktide muutmises seoses kooskõlastusringide ja menetluste lihtsustamisega." Teine: rohkem võtavad aega muudatused uuringuandmete riskisutuses." Ja kokkuvõtte: õigusloome muudatuste tulemuse ajahorisont on 1–2 aastat pärast liitumist, muudes küsimustes 2–3 aastat. Seega, juhul, kui teed lähivad esitatud mahus töösse, võiks oodata arvestatavat menetlustähtaegade lühenemist kolme-nelja aasta pärast. Väga ilus! Aga meenutame ajalugu. Keskkonnaminister oli meie armas kolleeg Keit Pentus-Rosimannus, oli aasta 2012 kevad, 10. aprill. Õiguskantsler oli toona Indrek Teder. Ja mida tema kirjutas minister Pentusele? Väike-konnakotka pesa kaitseks püsielupaiga moodustamisel on Keskkonnaministeerium rikkunud hea halduse tava, kuna püsielupaiga moodustamist pole suudetud otsustada kümne aasta jooksul pesa leidmisest. Ebamõistlik pikk menetlusaeg rikub isikuomandi õigust jne. Õiguskantsler räägib ka sellest,

kuidas väljaarvamine toimub. Ta ta ütleb niimoodi: "Arvestades, et ala püsipaikade seast väljajätmisega kaovad kinnistu omanikule kotkapesast lähtuvad tegevuspiirangud, siis on haldusmenetluse kiirus sellistel juhtudel iseäranis oluline ja viivitusega kaasnev omandiõiguste ja õiguse heale haldusele riive äärmiselt kaalukas." Ta muidugi ütleb ka ministrile, et ta ei ole esitanud veenvaid selgitusi juba kümne aasta pikkuse jätkuva looduskaitseobjekti kaitse alla võtmise menetluse põhjendamiseks. Aasta oli kevad 2012. Ja ta resümeerib: püsielupaik tuleb moodustada pigem kuudes kui aastates. Nii ütles õiguskantsler Teder kaheksa aastat tagasi aprillis. Ühesõnaga, püsielupaika tuleb moodustada pigem kuudes kui aastates mõõdetava ajavahemiku jooksul, kuid see võib ulatuda parimal juhul paari aastani. Mõistlikuks ajaks ei saa sõltumata asjaoludest pidada aga 10-aastast ajavahemikku. Peale Keit Pentust on keskkonnaministri ametit pidanud Marko Pomerants ...

15:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Austatud ettekandja, kas te vajate lisaiega?

15:12 Peeter Ernits

Jah, paluks küll.

15:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolm minutit lisaiega.

15:13 Peeter Ernits

... ja Siim Valmar Kiisler. Midagi pole toimunud. Jah, kui see lubadus nende tingimustega, et nüüd viimaks teeme selle ära – väike detail –, no siis võiks ju toetada seda eelnõu. Mis asi on meie asi siin? Meie asi oleks, et riik ja inimesed, kes siin elavad, et neid ei peedistataks ehk kotitaks, nagu maakeeles öeldakse, kümme aastat n-õ kotkaga, kui ta maandub sinna või kaob sealt minema. Riik peaks olema efektiivne ja läbipaistev.

Ja nüüd selle Keskkonnaameti ja -inspektsiooni liitmisel lubatakse meile teatud tingimustel, et lõpuks saabubki see õnn ja inimesed ei pea ära surema vahepeal, kui kotkas on maandunud oma pesale tema metsas või ära lennanud sealt. Nüüd ootamatult saabub selline kirkastus ja kiirus. Aga ma rõhutan, et õiguskantsler rääkis seda juba kaheksa aastat tagasi. Piinlik on, et praegusel ajal me tegeleme ei tea millega ja sisuliselt mõnitame oma inimesi. See detail sunnib mõtlema, et võiks seda eelnõu toetada, kui siis tõesti midagi muutub paremaks. Aga ma räägin ainult detailist. Nii nagu Tšehhov ütles, kogu maailm võib peegelduda klaasikillus. Mitte millestki muust ma rohkem ei räägi. Aitäh!

15:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Siim Kiisleril on õigus repliigiks, kuna nime mainiti. Palun!

15:15 Siim Kiisler

Mul on lihtsalt sõnavõtt kohalt, see peaks vist kaks minutit olema.

15:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Sõnavõtt kohalt on kaks minutit, jah. Lisaks on üks minut repliigiks, kui on soovi.

15:15 Siim Kiisler

Jaa, ma siin eelkõnelejaga paljuski nõustun. Kindlasti on see eelnõu üks samm bürokratia vähendamise poole. Mul on väga kahju, et mitte küll kümme aastat, aga vist juba umbes kaks aastat on Riigikogus, kasutades eelkõneleja sõnu, peedistatud ja kotitud bürokratia vähendamise eelnõu ning kahel korral on see läbi kukutatud. Ka eelkõneleja ei ole sellest patust üldse puhas. Nii et ma loodan, et nüüd lõpetatakse see kottimine ära ja võetakse see bürokratia vähendamise seadus lõpuks vastu. Aitäh!

15:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem Riigikogu liikmetel läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõule muudatusettepanekuid ei esitatud. Juhtivkomisjoni ettepanek on 184 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

9. 15:16 Autoveoseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (157 SE) teine lugemine

15:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane üheksas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud autoveoseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 157 teine lugemine. Ettekandjaks palun majanduskomisjoni liikme Riho Breiveli.

15:16 Riho Breivel

Head juhataja! Lugupeetud kolleegid! Autoveoseaduse muutmise ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võeti päevakorda 9. märtsil Vabariigi Valitsuse algatusel. Ja põhjus, miks ta võeti, on selles, et Euroopa Liidu vastavad normid tuleb viia vastavusse meie autoveoseadusega või õigemini meie autoveoseadus tuleb viia EL-i normidega vastavusse. See tähendab tegelikult mõningaid tehnilisi muudatusi, mis puudutavad autovedajate, kuidas öelda, dokumentatsiooni, mis puudutavad ka õigusi juhtida teatud kategooria veokeid ja vastavalt siis seda, millised koolitused peavad olema läbitud ja missugused peavad olema vastavad dokumendid, et saaks Euroopa Liidu territooriumil liigelda. Eelnõu esimene lugemine toimus 9. mail ja muudatuste ettepanekute esitamise tähtajaks määrati 20. mai. Ei laekunud Riigikogu liikmetelt, komisjonidelt ega fraktsioonidelt ühtegi muudatusettepanekut. Eelnõu menetlusest parlamendis teavitati Autoettevõtete Liitu, Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni, Autokoolide Liitu, Liikluskoolitajate Liitu, Eesti Transpordi- ja Teetöötajate Ametiühingut, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Autode Müügi- ja Teenindustevõtete Eesti Liitu ja Eesti Tehnoölevaatajate Liitu. Ühtegi arvamust ega ettepanekut neilt ei laekunud, kuigi nendega oli haaratud peaaegu kõik, kes selle seadusega kokkupuudet omavad.

Majanduskomisjon arutas eelnõu teiseks lugemiseks ettevalmistamist oma 1. juuni ja 8. juuni istungil, milles osalesid ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad. Vastavalt teatud muudatusettepanekud tulidki Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt ning majanduskomisjon vaatas need läbi. Komisjon aktsepteeris eelnõu algatajatelt laekunud arvamuses toodud töökorras laekunud ettepanekute sõnastust ja tegi juhtivkomisjonina eelnõule kokku viis muudatusettepanekut. Eelnõu tekst läbis kahe lugemisel vahel keeletoimetuse ning eelnõusse on tehtud tehnilisi ja keelelisi muudatusi, mis ühelgi juhul ei muuda eelnõu sisu.

Menetluslikud otsused ja ettepanekud majanduskomisjonilt on järgmised: võtta eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda tänaseks, 10. juuniks ja teine lugemine lõpetada. Kui eelnõu teine lugemine lõpetatakse, on komisjoni ettepanek võtta eelnõu kolmandaks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 17. juunil, see on järgmisel nädalal. Kõik otsused olid konsensuslikud. Aitäh!

15:20 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõule esitati ka muudatusettepanekuid, viis muudatusettepanekut. Esimene muudatusettepanek, mille on esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek, samuti majanduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kolmas muudatusettepanek, juhtivkomisjoni esitatud, samuti arvestada täielikult. Neljas muudatusettepanek, mille on esitanud ... (Lehitseb pabereid.) Kohe me tuvastame selle. Majanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Ja viies muudatusettepanek, mille on esitanud samuti majanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult.

Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni seisukoht on eelnõu 157 teine lugemine lõpetada ja teine lugemine on lõpetatud.

10. 15:23 Riigihangete seaduse ja kunstiteoste tellimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (177 SE) teine lugemine

15:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi, tänane kümnes päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud riigihangete seaduse ja kunstiteoste tellimise seaduse muutmise seaduse eelnõu 177 teine lugemine. Ma palun ettekandjaks majanduskomisjoni liikme Kalev Kallo.

15:23 Kalev Kallo

Austatud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Riigihangete seaduse ja kunstiteoste tellimise seaduse muutmise seaduse eelnõu oli esimesel lugemisel siin saalis 11. mail. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, 25. maiks kella 17.15-ks laekus majanduskomisjonile üks muudatusettepanek Riigikogu liikmelt Signe Kivilt. Komisjon kogunes oma istungile 1. juunil, arutamaks eelnõu teisele lugemisele saatmist ja vaatamaks läbi muudatusettepanekuid. Kutsutud oli peale komisjoni liikmete loomulikult Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna nõunikud Evelin Karindi-Kask ning Triin Paljak, Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist Liis Kaar ja muudatusettepaneku esitaja, Riigikogu liige Signe Kivi. Komisjon arutas esitatud muudatusettepanekuid, kõigepealt Signe Kivi ettepanekut. Muudatusettepaneku esitaja Signe Kivi selgitas, et tema esitatud muudatusettepaneku eesmärk oli tõsta hangitava kunstiteose hinnalage 65 000 eurolt 110 000 eurole. See oleks protsent, millega tõstetakse ka ehitushanke piirmäära. Samuti nentis muudatusettepaneku esitaja, et selgitust kirjutades sai 110-st kogemata 105. Ehk muudatusettepanek ise nägi ette tõsta lagi 110 000 euroni, aga sellele lisatud seletuskirjas käis jutt kogu aeg 105 000 eurost.

Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna nõunik Evelin Karindi-Kask kinnitas, et algatava on andnud eelnõule rohelise tule ja vastuväiteid ei ole. Maksimaalne lagi kunsti ostmise kohustuse puhul on püsinud kümme aastat ja oleks aeg seda tõsta, kuivõrd see jääb juba ajale jalgu. Komisjoni esimees Sven Sester küsis, et kui muudatusettepaneku selgituses on numbriline erinevus, siis kas see tähendab, et komisjon peaks tegema oma nime alt muudatusettepaneku, kus selgituses muudetakse number õigeks ja loeme Signe Kivi muudatusettepaneku sisuliselt arvestatuks või võib komisjon Signe Kivi muudatusettepaneku läbi hääletada ja seadusse läheb number 110. Komisjonis leiti, et käitutakse selle teise variandi järgi ehk hääletatakse läbi ja ettepanekusse läheb number 110.

Teisalt tegi komisjon ise ühe muudatusettepaneku. Teatavasti laekus eelnõu Riigikokku varem, aga koroonakriisi tõttu viibis menetlus ja seaduse kehtima hakkamise tähtaeg 1. juuni ei olnud enam kuidagi võimalik selleks ajaks, kui komisjonis seda arutati. Seetõttu tegi komisjon ettepaneku, et seadus hakkaks kehtima 15. juulil. Samuti tegi Signe Kivi muudatusettepaneku, mis muutis kunstiteoste tellimise seaduse § 2 punkti 3, ja seetõttu tehti ettepanek – kuivõrd hanked võivad olla juba teostatud ja selleks, et oleks võimalik hangeteks ette valmistada –, et see paragrahv hakkaks kehtima 1. jaanuaril 2021.

Ja ajaloo huvides: esimene seadus, millega kunstiteoseid kohustati tellima, hakkas kehtima 1. jaanuaril 2011, nii et selleks on kulunud kümme aastat. Tõesti, aeg on nii palju muutunud, et oleks mõistlik muuta hinnalage.

Mõlemat muudatust toetas majanduskomisjon konsensuslikult ja lisaks otsustati teha järgmised korralduslikud ettepanekud: esiteks, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10. juuniks (ka see otsus tehti konsensuslikult), teiseks, teha ettepanek teine lugemine lõpetada (otsus tehti samuti konsensuslikult), kolmandaks, teha ettepanek saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui teine lugemine lõpetatakse, 17. juuniks (ka see tehti konsensuslikult), ja neljandaks, teha ettepanek viia läbi eelnõu lõpphääletus 17. juunil (ka see otsus tehti konsensuslikult). Aitäh!

15:29 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta esitati kaks muudatusettepanekut. Esimene muudatusettepanek, mille on esitanud Signe Kivi, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Ja teine muudatusettepanek, mille on esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 177 teine lugemine lõpetada ja teine lugemine on lõpetatud.

11. 15:30 Riigipiiri seaduse muutmise seaduse eelnõu (178 SE) teine lugemine

15:30 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane 11. päevakorrapunkt on riigipiiri seaduse muutmise seaduse eelnõu 178 teine lugemine. Palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni esimehe Paul Puustusmaa.

15:30 Paul Puustusmaa

Hea juhataja! Austatud kolleegid siin saalis ning need, kes on monitoride taga oma kabinetides ja tähelepanelikult kuulavad ja vaatavad! Mul on hea meel olla teie ees riigipiiri seaduse muutmise seaduse eelnõuga ja teisel lugemisel kanda teile ette see, mis on toimunud esimese ja teise lugemise vahel.

Lühidalt, tuletan lihtsalt meelde, et tegemist on eelnõuga, mille eesmärk on tõhustada riigipiiri valvamist ja kaitset ning täpsustada piirirežiimi küsimusi – mis on piiririba, mis asi on piirivöönd jms –, ühtlasi muudetakse sõidukite maanteepiiripunktidesse sisenemise korraldamist ja korda.

Esimese ja teise lugemise vahelise muudatuste esitamise tähtaja jooksul – see tähtpäev oli 18. mai – meile muudatusi ei laekunud. Komisjonis toimus istung 1. juunil 2020, mida juhtisin mina, Paul Puustusmaa, ja võtsid osa Kalle Grünthal, Kaja Kallas, Siim Kiisler, Andrei Korobeinik, Lauri Läänemets, Hanno Pevkur, Martin Repinski ja Taavi Rõivas. Suuri täpsustusi selle juures ei olnud, nagu ma ütlesin, ja ka muudatusettepanekuid ei olnud. Tehti menetluslikud otsused, mis kõik võeti vastu konsensuslikult. Need otsused olid komisjoni ettepanekul sellised: võtta eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda 10. juuniks, teine lugemine lõpetada ja kui eelnõu teine lugemine lõpetatakse, on komisjoni ettepanek võtta eelnõu kolmandaks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda 17. juuniks 2020 ja viia siis läbi ka eelnõu lõpphääletus. Aitäh!

15:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Austatud ettekandja, teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Jaa, Riho Breivel, palun!

15:33 Riho Breivel

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Kuna küsimus on piiris, siis ma ei saa mitte jätta siia pulti tulemata, sellepärast et piiriküsimus on riigile äärmiselt tähtis. Kui ei ole piiri, ei ole riiki. Kui kaob piir, kaob iseseisvus. Nii ütles välja juba meie esimene piirivalveülem Paul. Piiriküsimus on väga tõsine. Kui me räägime riigipiirist üldse, siis riigipiir on riigikaitse objekt. Sellest peab aru saama, et ta on riigikaitse objekt. Rahuajal täidab ta loomulikult sisejulgeoleku funktsiooni, aga kui me sellest aru ei saa, et tema lõplik funktsioon on ikkagi riiki kaitsta, siis ei saa me paljudest asjadest aru, mis on riigis. Ja ma tahan üldiselt, et kõik poliitikud mõistaksid seda, et just see on tähtis. Riiki kaitsevad riigikaitse objektis ka piirivalvurid, kes on riigikaitsejad, mitte sisejulgeolekutöötajad, sest teatud tingimustes kaob piir ja kaob ka piirivalvur kui selline. See on, kui üle sõidetakse. Kus on sõidetud üle? Ukrainas. Me teame, et Ukraina ja praeguse anastatud territooriumi vahel puudus riigipiir, mis täitnuks riigikaitse funktsiooni, ja seal ei olnud ka piirikaitset selles mõttes, et oleks olnud piirivalvurid kui riigikaitsejad. Seal olid politseinikud. Tagajärg on käes – lauluga tuldi üle piiri ja see territoorium võeti ära. Nüüd on Ukraina toonud oma piiri Donetskist siapoole ja praegu on seal sõjaväestatud struktuur, mis allub kaitseväge juhatajale, just see piirilõik. Sest see on loomulik, teistmoodi ei saagi olla. Seetõttu on muidugi ka need muudatused, mis täna ette loeti, väga vajalikud, sest piirirežiim, piirivöönd, piiril tehtavad toimingud on kõik piiri kaitseks ja piirivalveks praegu, rahuajal väga vajalikud. Loomulikult tuleb seda seadust toetada ja sellega edasi minna. Ja tuleb kogu piiriprobleemistikuga edasi minna, nii nagu me juba lähemegi, aga tuleb veel tõsisemalt asjasse süveneda, sest riigikaitse osa on veel paljudele mõistmata. Aitäh!

15:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud.

Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 178 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud ja ka 11. päevakorrapunkt läbitud.

12. 15:36 Välismaalaste seaduse, tulumaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse (Eestis töötamise reeglite väärkasutuse vähendamine) eelnõu (145 SE) teine lugemine

15:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane 12. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud välismaalaste seaduse, tulumaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu 145 teine lugemine. Palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Taavi Rõivase.

15:36 Taavi Rõivas

Austatud juhataja! Head kolleegid! Sama nimega seaduseid on Riigikogu menetluses siin viimasel ajal olnud päris mitmeid. Lihtsalt tuletan meelde, et 145 puudutab eeskätt renditööjõudu ja Eestis töötamise reeglite väärkasutuse vähendamist. Selle eelnõu esimese lugemise lõpetamise poolt oli komisjon mäletatavasti konsensuslikult. Teisel lugemisel oli meil samuti väga asine õhkkond ja tõsised arutelud. Nagu ikka olulise mõjuga seaduste puhul, pidasime vajalikuks kaasata huvigruppe. Oma arvamusi esitasid Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit. Lisaks küsisime põhiseaduskomisjoni nimel arvamust majanduskomisjonilt ja rahanduskomisjonilt, kes mõlemad toetasid seda eelnõu.

Me pidasime ka eraldi istungi, et saaks ära kuulata tööandjate, Kaubandus-Tööstuskoja, telekommunikatsiooni liidu ja ametiühingute keskliidu seisukohad. See istung toimus meil 19. mail. Seal me protseduurilisi otsuseid ei teinud, aga oli väga põhjalik arutelu. Tulid välja mõned probleemid, näiteks sellised kohad, kus seaduse tekstist võis mitmeti aru saada. Üks küsimus puudutas seda, et kui on üks ehitusobjekt ja seal on peatöövõtja, alltöövõtja, aga alltöövõtja töötaja osutub mis iganes dokumentidega mitte kooskõlas olevaks, siis kellele siis õigupoolest see vastutus langeb. Me soovisime – etteruttavalt nüüd, muudatusettepanekuga, mille kohta me tegime ettepaneku, et seda teha juba järgmisel komisjoni istungil – selle ühemõtteliselt ja selgelt lahti kirjutada, et esmane vastutus lasub sel juhul konkreetselt vahetult selle töötaja palkajal ja see saab teatud juhtudel olla ka peatöövõtja, aga mitte tellija, kellel tegelikult *de facto* on sisuliselt võimatu jälgida kõiki töötajaid, kes ühel võivad olla objektil kas või ainult päeva, mõned tunnid, sest see muutuks ebaproportsionaalseks halduskoormuseks.

Seda kõike kokku võttes, me tegime kolm muudatusettepanekut. Võib otse öelda, et nad olidki kõik ajendatud sellest kaasamisistungist, kus me neid teemasid uuesti läbi käisime. Esimese muudatusettepaneku sisu on seadusesätte täpsustamine selliselt, et oleks üheselt arusaadav: säte ei laiene tellijale. See puudutab täpselt seda, nagu ma ütlesin, vastutust selle eest, kes objektile tegutseb. Sõnastame selgelt, kes on kasutaja ettevõtja. See on see ettevõtja, kelle juures välismaalane tegelikult ja vahetult tööle käib ja kes jagab välismaalasele töökäsku. Teine muudatusettepanek toob konkreetsed välismaalaste seaduse sätted, mil tõendamiskohustus tekib. See saab siis tekkida siis, kui välismaalane töötab Eestis välismaalaste seaduses sätestatud soodustatud tingimuste alusel. Kolmanda muudatusega muutsime seaduse jõustamist. Nimelt, aeg läks omasoodu ja algse jõustumistähtaja, 31. märtsi aeg sai sel aastal ümber, nimelt see kuupäev möödus. Otsustasime siis, et see seadus üldiselt jõustub üldises korras. Ja kuna siin on ka mõned tulumaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muudatused, siis leppisime kokku, et oleks kohane rakendada n-ö kuue kuu reeglit, mis tegelikult on ka seaduse nõue. Tõsi, alati ei ole seda järgitud, aga seekord me otsustasime, et igal juhul tuleks seda järgida. Ehk siis need maksukorralduse ja tulumaksuseaduse sätted jõustuvad 1. jaanuaril.

Hea meel on teatada, et kõik need muudatusettepanekud said kõikide komisjoni liikmete toetuse, kokku oli kõikide puhul ühtemoodi hääletus: poolt 8, vastu 0, erapooletuid 0. Otsustasime konsensuslikult teha ettepaneku võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10. juuniks, samuti tegime konsensuslikult ettepaneku teine lugemine lõpetada. Ja kui nüüd head kolleegid nii otsustavad, et teine lugemine lõpetatakse, siis on põhiseaduskomisjoni konsensuslik ettepanek võtta eelnõu kolmandaks lugemiseks täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 17. juunil. Aitäh!

15:42 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõule on esitatud kolm muudatusettepanekut. Esimene muudatusettepanek, mille on esitanud põhiseaduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada

täielikult. Teine muudatusettepanek, samuti põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Ja kolmas muudatusettepanek, põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud, juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 145 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine ongi lõpetatud.

13. 15:43 Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu (129 SE) teine lugemine

15:43 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane 13. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu 129 teine lugemine. Ma palun ettekandjaks rahanduskomisjoni liikme Dmitri Dmitrijevi.

15:43 Dmitri Dmitrijev

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Kuna Vabariigi Valitsus algatas eelnõu tegelikult eelmise aasta 19. detsembril ning esimese ja teise lugemise vahel tekkis meil piisavalt pikk paus, tuletan meelde, et eelnõuga täpsustatakse Euroopa Liidu perioodi 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika alla kuuluva majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise rakenduskava rakendamist. Eelnõuga reguleeritakse täpsemalt Rahandusministeeriumi kui peamiselt liikmesriigi ülesande täitja ja Riigi Tugiteenuste Keskuse kui peamiselt korraldusasutuse ülesannete täitja vastutust rakenduskava ettevalmistamisel ja elluviimisel. Rahanduskomisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamiseks kuuel korral: 9., 10. märtsil, seejärel 20. aprillil, 11. mail ning 1. ja 2. juunil. Istungitest võtsid osa Rahandusministeeriumi ja Riigi Tugiteenuste Keskuse esindajad.

Menetluse käigus tõusetusid komisjoni istungitel mitmed küsimused, eriti seonduvalt eelnõu punktiga nr 7. Eelnimetatud punktiga suurendatakse samal perioodil struktuuritoetuse seaduse § 26 lõikes 6 ja § 28 lõikes 3 piirmäära 5000-lt eurolt 20 000-le eurole, millest alates peavad mittehankijad järgima riigihangete seaduse § 3 põhimõtteid.

Põhimõtteliselt puudutasid komisjoni liikmete küsimused piirmäära suurendamisel tekkida võivat ettevõtjate ebavõrdset kohtlemist, sh pakkumist vähemalt kolme tüki võtmisest kõrvalehoidmist esilekutsuvaid tegureid. Samuti sooviti saada lisaselgitusi ebaausa konkurentsi ja pettuste, sh hangete tükeldamise vältimise tagamise kohta. Rahandusministeerium edastas oma selgitused, kinnitades, et muudatus ei mõjuta asutusesiseseid hankekordasid ega vabasta riigihangete seaduse §-s 3 toodud üldpõhimõtete järgimisest. Samas vähendab muudatus struktuurivahendite administratsiooni halduskoormust hangete kontrollimisel ning toetusesaajate halduskoormust asjade, teenuste ja ehitustööde ostmisel ning nõuete täitmise tõendamisel. Rakendusüksused kasutavad kontrollides edaspidi riskipõhist hindamist, mis tähendab, et ka väiksemate ostude puhul kontrollitakse kulude mõistlikkust ja asjakohasust ning selline horisontaalne põhimõte ei kao ära.

Hangete tükeldamise vältimist vaadatakse ka riigihangete seaduse § 3 järgimise juures, et riigihanke kohustuslased, ettevõtjad ja MTÜ-d ei tegutseks eesmärgiga pakkumiste võtmisest kõrvale hiilida. Seda aspekti vaadatakse toetuse taotlemise etapis hankeplaani kontrollimisel, toetuse väljamakse taotluse juures hankedokumentide kontrollimisel võrreldes hankeplaani projekti tegevustega ja siis järelkontrollides. Samuti vaatab auditeeriv asutus toetusandjate sellesisulist tööd. Audiitorite tööd kontrollib Euroopa Komisjon, keda omakorda kontrollib Euroopa Kontrollikoda.

Teine menetluse käigus komisjoni istungitel küsimusi tekitanud teema puudutas põhimõtteliselt regulatsiooni muutmist tagasinõude täitmiseks intressi ja viivise arvestamiseks ning tasumiseks eriolukorra ajal, aga 4. mail laekunud ettepaneku võttis algataja ise tagasi.

Seega, kokku võttes ühtegi muudatusettepanekut tähtjaks, mis oli 5. veebruar, Riigikogu liikmed, fraktsioonid ega teised komisjonid eelnõu kohta ei esitanud. Komisjon langetas järgmised konsensuslikud otsused: võtta eelnõu Riigikogu täiskogu päevakorda kolmapäevaks, 10. juuniks, teine lugemine lõpetada ja viia kolmas lugemine läbi 17. juunil. Aitäh!

15:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 129 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine lõpetatud.

14. 15:49 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (130 SE) teine lugemine

15:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane 14. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 130 teine lugemine. Ja ma palun ettekandjaks rahanduskomisjoni esimehe Aivar Koka.

15:49 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Rahanduskomisjon menetles rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 130 oma 10. märtsi, 21. aprilli, 12. ja 18. mai ning 2. juuni komisjoni istungil. Tuletan meelde, et eelnõuga võetakse üle Euroopa Liidus nn viies rahapesuvastane direktiiv ja kehtestatakse Eesti-siseselt mitmed rahvusvahelised rahapesuvastased standardid. Eelnõu eesmärk on seega tõhustada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist Eestist. Samuti valmistame Eesti rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku ette eelseisvaks rahvusvaheliseks hindamiseks. Eelnõuga luuakse Eesti krediidi- ja makseasutusi ühendav pangakontode register, kehtestatakse riikliku taustaga isikute ametikohtade loetelu ning tekitatakse mehhanism tegelike kasusaajate andmete kvaliteedi parandamiseks äriregistris. Samuti suurendatakse võimalusi kontrollida pankade rahvusvahelistest finantsaktsioonidest kinnipidamist, kehtestatakse lisameetmed vilepuhujate kaitseks ning parandatakse pankade, notarite ja teiste kohustatud isikute võimalusi omavahel infot vahetada.

Eelnõu menetluses olid kaasatud 21 turuosalisi ühendavat organisatsiooni ning kuus riigiasutust. Menetlus oli pikk, kuid vajalik nii eelnõus sätestatu kui ka menetluse käigus esitatud muudatuste läbirääkimiseks ja kaalumiseks koos turuosaliste, ministeeriumide ja asutustega.

Rahandusministeeriumi ettepanekul ja korduvalt valdkonna organisatsioonide kaasates otsustas komisjon lõpuks teha eelnõus 26 muudatust. Muudatusi on põhjalikult selgitatud muudatusettepanekute loetelus, kusjuures seal on kajastatud ka kaasatute olulisemad seisukohad ja kirjeldatud muudatuste lõpliku sõnastuse kujunemist. Muudatusettepanekute loetelu läbivaatamise juures juhin tähelepanu sellele, et mitmed muudatused koosnevad alapunktidest, mis omavahelise seotuse tõttu on esitatud ühe muudatusettepanekuna. Kõik muudatusettepanekud tegi juhtivkomisjon eelnõus konsensuslikult.

Eraldi juhin tähelepanu muudatusettepanekule nr 14, millega viiakse rahapesu andmehüroo Politsei- ja Piirivalveameti struktuurist üle Rahandusministeeriumi valitsemisalasse iseseisva asutusena. Üleviimise eesmärk on koondada valdkonna poliitikakujundamine ja praktiline rakendamine ühte kohta. Nii tekib Rahandusministeeriumi haldusalas suurem sünergia sarnaste eesmärkide valitsemisala asutuste vahel, eelkõige Finantsinspeksiooni ja Maksu- ja Tolliametiga.

Juhtivkomisjon on teinud ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada ja kui teine lugemine lõpetatakse, siis palume võtta eelnõu kolmandaks lugemiseks täiskogu päevakorda järgmiseks teisipäevaks, s.o 16. juuniks. Aitäh!

15:52 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole.

Eelnõu kohta esitati 26 muudatusettepanekut, me vaatame need üheksoos läbi. Esimene muudatusettepanek, mille on esitanud rahanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek, samuti rahanduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kolmas muudatusettepanek, esitanud rahanduskomisjon, arvestada täielikult. Neljas muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. Viies muudatusettepanek,

rahanduskomisjonilt, juhtivkomisjon: arvestada täielikult. Kuues muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. Seitsmes muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. Kaheksas muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. Üheksas muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. Kümnes muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 11. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 12. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 13. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 14. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 15. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 16. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 17. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt: arvestada täielikult. 18. muudatusettepanek, samuti rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 19. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 20. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 21. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 22. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 23. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 24. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. 25. muudatusettepanek, rahanduskomisjonilt, arvestada täielikult. Ja viimane, 26. muudatusettepanek, samuti rahanduskomisjonilt ja juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni seisukoht on eelnõu 130 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud ja 14. päevakorrapunkt menetletud.

15. 15:55 Alkoholiseaduse, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (194 SE) teine lugemine

15:55 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane 15. päevakorrapunkt on Rahanduskomisjoni algatatud alkoholiseaduse, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu 194 teine lugemine. Ettekanda rahanduskomisjoni esimees Aivar Kokk, palun!

15:56 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Rahanduskomisjoni algatanud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse teise lugemise ettevalmistamist arutati arutati 2. ja 9. juuni istungil. 9. juuni istungil otsustas juhtivkomisjon täiendada eelnõu kahe muudatusega. 9. juuni arutelu juurde oli kutsutud Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakonna juhataja Sulev Liivik ja maksupoliitika osakonna juhataja Lemmi Oro. Eelnõu pikendab kohalike omavalitsuste eelarvestrateegia ja arengukava muudatuste vastuvõtmise ning sellest tulenevalt ka eelarve eelnõu ja seletuskirja volikogule esitamise tähtaegu. Komisjon langetas järgmised konsensuslikud otsused: teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 11. juuniks ja teha ettepanek teine lugemine lõpetada. Riigikogu täiskogu käesoleva töönädala päevakorra kinnitamisel päevakorras tehtud muudatustest tulenevalt toimub eelnõu teine lugemine täna, 10. juunil.

15:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kas on kõik?

15:57 Aivar Kokk

Ma pean ikka natuke veel rääkima. 9. juuni istungil oli arutuse all ka ettepanek muuta Natura 2000 erametsatoetuste tulude maksustamist tulumaksuseaduses. Lemmi Oro selgitas, et metsatulu üle tuleb kehtiva õiguse kohaselt pidada eraldi arvestust. Aprillis vastu võetud riigi 2020. aasta lisaelarve seadusega seonduvate seaduste muutmise seadusega laiendati senist metsatulu maksuvabastust ka Natura 2000 erametsatoetuste tuludele. Praegu peab aga Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet ehk PRIA toetuselt enne selle väljamaksmist tulumaksu kinni. Ebamõistlik on hakata isikul hiljem seda kinnipeetud tulumaksuosa tagasi taotlema. Muudatus on seega tehniline, selle kohaselt ei pea tulumaksu enam eelnevalt kinni pidama. Selleks, et Maksu- ja Tolliamet saaks deklaratsioonid korrektselt eeltäita, peab PRIA muudatuste kohaselt edastama aga Maksu- ja Tolliametile Natura 2000

erametsatoetust saanud isikute nimed ja toetuste summad. Kuna algne soodustus jõustus käesoleva aasta algusest, peaks ka muudatus jõustuma aasta algusest. Teine ettepanek on täpsustada alkoholsete jookide väljapaneku nõudeid kaupluse müügisaalis. See lähtub soovist, et väikepoodnikel ei tekiks ametnikuga vaidlusi. Kui alkohoolsed joogid saab paigutada kaupluses leti taha nii, et ostja neid ise sealt kätte ei saa, siis ei pea jooke eraldi ruumi paigutama. Aitäh!

15:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Austatud ettekandja, teile on siiski küsimusi. Kalvi Kõva, palun!

15:59 Kalvi Kõva

Aitäh, hea Riigikogu aseesimees! Aivar ise justkui nõudis, et küsimusi tuleks, hakkas veel rääkima. Minu küsimus on selles, et see seaduseelnõu on siin vahepeal pealkirja saanud muudatuse – "Alkoholiseaduse ja ..." See pani mind ka seda asja rohkem lugema. Tundub, et siin on kohe esimene muudatusettepanek. Ja minu küsimus ongi, et kui seda muudatusettepaneku seletust lugeda, siis komisjon ega ministeerium küll seda seletust ei ole kirjutanud, see tundub olevat mingite advokaadibüroode kirjutatud. Kes selle muudatusettepaneku siis ikkagi lõpuks tegi?

15:59 Aivar Kokk

Aitäh! Kui sa võtad selle algteksti seadusest üle, siis see on praktiliselt samasugune, aga see on täpsustus. Ja see on komisjoni tehtud parandusettepanek. Umbes kaks aastat tagasi – Jevgeni mäletab võib-olla täpsemalt – me sel teemal arutlesime ja diskuteerisime. See on see eelnõu, mis oli valitsuste vahetuse perioodil oli. Kui valitsuses olid Reformierakond, sotsiaaldemokraadid ja Isamaa, siis see algatati, vastu võeti see aga juba järgmise valitsuse ajal. Seal oli kokkulepe, et väikepoodides, kus pinda on vähe ega ole võimalik alkoholile seina ümber teha, on alkohol müüja taga, nii et inimesed ise ei saa seda võtta. Väikepoodides on ju kaks muret: üks on see, et seda alkoholi varastatakse, sõna otseses mõttes, ja teine on see, mis on ka meie mure, et narkomaanid ja alaealised saavad alkoholile ligi. Ja siis lepiti kokku, et väikepoodides, kui on see nii, siis seda võimaldatakse. Aga kurb on see, et kui eelnõu peale esimest lugemist arutati ja püüti vaielda oma ruutmeetrite ja kõige muu üle, siis lõpuks tehti sõnastus selline, mida praegu tõlgendatakse mõnes maakonnas ühtpidi ja mõnes teises täpselt teistpidi. Kui vaadata ringi Eesti eri maakondades ja kui ametnikud käivad kauplusi kontrollimas, siis on seda näha. Ja näeme nüüd, kui palju on maapiirkondades selliseid väikekauplusi. Väikekaupmeeste liidus on kauplusi kokku umbes 200, võib-olla mõni vähem, ja samas suurusjärgus on üldiselt veel erakauplusi. Nii et kui me siin nutame, et postkontorid pannakse külades kinni, siis ma arvan, et toidupoe kinnipanek kuskil külas on palju raskem. Sellepärast me lihtsalt täpsustasime seda seaduseelnõu. Ausalt öeldes viimased poolteist või kaks aastat on, ma usun, kõikidele Riigikogu liikmetele on ühelt, teiselt või kolmandalt poolt saadetud selliseid kirju, et me parandaks selle vea ära. Ametnik ei peaks süüdistama seda, et nad ei oska seadust tõlgendada, sest seadus on nii kokku kirjutatud, et sellest ongi võimalik mitut moodi aru saada. Ja täpsustamiseks ongi see parandus siia sisse viidud.

16:02 Aseesimees Siim Kallas

Jevgeni Ossinovski, palun!

16:02 Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Kui ühelt poolt, teiselt poolt ja kolmandalt poolt tuleb surve seadusi muuta, siis on väga oluline, et oleks läbipaistev, kes siis nende muudatusettepanekute taga on. See käib demokraatia juurde. Siin selles selgituses on kirjas (tsiteerin): "Hinnates väikeste ja keskmise suurusega kaupluste pöördumises toodud seisukohti, tuleb samas jaatada seda, et suurte kauplustega sarnasel viisil alkoholi eraldamine muust kaubast on kauplustele märkimisväärselt koormav." Minule teadaolevalt rahanduskomisjonile ja majanduskomisjonile sellist pöördumist tulnud ei ole, seda ka eile rahanduskomisjoni istungil ei käsitletud. Kuidas sa seda seletad? Esiteks, kui võrd võimalik on teha järeldusi dokumendist, mida ei ole? Ja teiseks, kelle poole ja kes siis pöördunud on selles küsimuses? Sest see on selle muudatusettepaneku selgituse tekstis.

16:03 Aivar Kokk

Aitäh küsimuse eest! Väikekaupmeeste liit on mitme komisjoni poole pöördunud, üks nendest on ka rahanduskomisjon. Ma ausalt öeldes peast ei oska öelda, millised komisjonid veel olid, aga minu arust oli seal majanduskomisjon. Ma võin eksida. Rahanduskomisjon oli seal kindlasti.

16:03 Aseesimees Siim Kallas

Helmen Kütt, palun!

16:03 Helmen Kütt

Jaa, suur aitäh! Ma olen esinejaga nõus, et kui on midagi vaja parandada ja täpsustada, siis tuleb seda teha, kuigi sellest täpsustusest, mis siia on saadud, läks asi minu meelest segasemaks. Aga ma küsin ära selle: kas teil on ka teada või kas selles kirjas, mida näiteks ka sotsiaalkomisjon näinud ei ole – sest kunagi arutati seda teemat väga pingsalt ja väga suure huviga ka sotsiaalkomisjonis –, on ära toodud, kui palju on need kontrollid siis teinud ettekirjutusi? Seda esiteks. Ja teiseks, teatud kauplused on kindlasti seadust täitnud, nendele on tekitatud sellega seoses ka päris palju või nad on ise võtnud seadusest tulenevalt ka need kohustused ja rahalised kohustused, et täita täpselt seadust. Kuidas nendega on? Kas nende huve sellega, kui me hakkame muutma, midagi lõdvemaks tegema, ei kahjustata?

16:04 Aivar Kokk

Aitäh! Ma palun väikekaupmeeste liidul teha kiri, kui palju trahve tehtud on. Ma ei tea kogust, kui keegi mu käest küsib, kui palju neid arvuliselt on. Aga kindlasti ma saan selle järele küsida ja teile siis ka edastada.

16:04 Aseesimees Siim Kallas

Kalvi Kõva, palun!

16:04 Kalvi Kõva

Aitüma! Ka mina mäletan seda debatti Riigikogus aastakene-poolteist tagasi – ei, rohkem natuke –, ja siis oli väga palju analüüse või arvutusi, et kui palju see nähtavuse piiramine ikkagi alkoholitarbimist vähendab. Viimastel päevadel ma olen kuulnud, et tarbimine on veelgi suuremaks läinud. Nüüd me teeme alkoholiseaduse muudatusi, aga meil ei ole mitte ühtegi analüüsi. Kas nende piirangute lõdvendamine annab seda tulemust, mis meil on ju võetud, et meie inimesed vähem alkoholi tarbiksid? Missugustele analüüsidele komisjon tugines, kui ta seda otsust tegi?

16:05 Aivar Kokk

Aitäh! Väga hea küsimus, Kalvi! Kui eelmine kord tehti analüüse ja selle analüüsi tulemusel oleks pidanud alkoholi tarbimine vähenema, siis nüüd on ju selgunud, et alkoholi tarbimine ei vähenenud peale seda, kui seinad on ümber ehitatud.

16:06 Aseesimees Siim Kallas

Mart Võrklaev, palun!

16:06 Mart Võrklaev

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minu küsimus on selle kohta, et algne eelnõu puudutas n-ö kriisimeedet kohalikele omavalitsustele – kuna ei ole riigi eelarvestrateegiat ja kuna maksulaekumised on küsitavad, siis ei ole võimalik tähtaegselt ilmselt koostada adekvaatseid eelarvestrateegiaid, ja seetõttu anname KOV-idele lisaaega. Nüüd on järsku tulnud sinna juurde alkoholimüüki reguleerivad tingimused ja Natura teema. Kas te selgitaksite, mis seos on kohaliku omavalitsuse finantspoliitikal ja alkoholimüügil ning kas selline n-ö seosetute asjade kokkupanemine on hea õigusloome tava või mitte?

16:06 Aivar Kokk

Alustaks lõpust: kindlasti ei ole hea õigustava. Aga milline seos on? Ma saan aru, sa oled olnud suure omavalitsuse juht, aga kui olla kaugemalt valla omavalitsusjuht ning kui külades poed järjest kinni

pannakse ja töökohad kaovad ja inimestel raskused tekivad, siis on sellel väga sõltuv seos ka omavalitsustega. Omavalitsused peavad siis lahendama, kuidas inimesed saavad poes käia vms. Jõgevamaal näiteks pandi mingil hetkel bussiline sõitma siis, kui külapoode oli kinni pandud, et inimesed saaksid poes käia.

16:07 Aseesimees Siim Kallas

Jevgeni Ossinovski, palun!

16:07 Jevgeni Ossinovski

Jah, alkoholi tarbimine on kasvanud ikka sellest teie teisest geniaalsest ettepanekust langetada alkoholiaktsiisi. Ja kui seinasid ei oleks, oleks ta tõenäoliselt veel rohkem kasvanud. Nii et selles mõttes teie loogika väga palju paika ei pea. Aga rahanduskomisjonis te ütlesite, et Sotsiaalministeerium ei tea sellest muudatusest midagi, aga et sotsiaalminister Kiik on selle heaks kiitnud. No seda on hea teada. Aga kas te olete ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametist arvamust küsinud? Nead peavad ju hakkama seda uut ja kaunis segast sõnastust rakendama. Eelmine kord me vaidlesime aastaid kõikide osapooltega, täpsustasime kümneid kordi sõnastusi, ja ikka on veel vaidlusi. Nüüd võtate teie hoo pealt hopsti laua alt kellegi toodud muudatusettepaneku ja teete ära. Kas te järelevalveasutusega olete arutanud, et saadaks ühtemoodi aru, mis siia siis nüüd sisse kirjutati?

16:08 Aivar Kokk

Sõnastus on väga täpne teksti parandusettepanekus, et see ei oleks kahtepidi arusaadav. Peab olema kassa ka leti taga ja inimesed ei pea sinna ligi pääsema. See on oluline lause sinna juurde: sinna ostjatel ligipääsu ei ole. Selle kassaaparaadi ja ligipääsu lause on sinna juurde lisatud väga selgelt. Muidu sa paned kassaaparaadi keset saali ja ongi kogu lugu, ümberringi võiks müüa, aga seal on väga selgelt öeldud, et ostjad ei saaks alkoholile ligi. See kindlasti vähendab alkoholi kuritarvitamist. Ütleme, suuremas poodides, kus on võimalik tõk-tõk lasta asju automaadist koodiga läbi, on kergem, kuigi seal on ka märke juures, et kui on alkohol, siis kindlasti tuleb keegi ja vaatab-kontrollib, kas sa oled juba sellises vanuses, et sa saaksid alkoholi osta. (J. Ossinovski küsib saalist uuesti, kas järelevalveasutusega on asju arutatud.) Tarbijakaitseameti käest ei ole parandusettepaneku kohta üle küsitud, aga on räägitud sellest, et paljalt määruse parandamisest ei aita, tuleb seadusesse selgesõnaliselt märkida, siis saavad ka need, kes kontrollivad, seadust järgida ja vastavalt seadusele ka kontrolli teha. Kehtiv seaduse sõnastus seda võimalust ei anna.

16:09 Aseesimees Siim Kallas

Helmen Kütt, palun!

16:09 Helmen Kütt

Suur aitäh! Austatud ettekandja! Ärge statistikaga sinna poole pöörduge, kes seadusemuudatust taotles. Ma küsin ise kontrollijate käest need andmed. See on üks asi. Teiseks, jah, hea, et see asi sai ära selgitatud, et mitte sellest eelnõust ei tekkinud alkoholi liigtarbimine või suurem tarbimine. Praegu olla sotsiaalminister olukorras, kus on kümne aasta kõige hullem statistika ja et see on ikka väga ränk. See on huvitav, et minister oli sellega päri ja nõus, ta istub siin tagapingis, ta ei noogutanud, et jaa-jaa, Aivar, olin nõus. Aga te jätsite ikkagi vastamata küsimusele, mis puudutab nende kaupluste huvide riivet. Ehk siis need, kes on seadust täitnud ega ole oodanud, et võib-olla keegi hakkab muutma seadust, on täitnud seadust, teinud kulutused. Kuidas nendega jääb? Kas neil on õigus esitada oma kulude kompenseerimiseks kuskile arveid? Sest on ju koroonaaeg, koroonaviiruse aeg, ja kulud suured.

16:10 Aivar Kokk

Aitäh! Ma alustasin sellega, et väikekaupmeeste liit on selle palvega pöördunud. Ehk need kauplused, kes ongi väiksed kauplused, on selle liidu liikmed. Siis ei saa olla nende poolt pretensioone, kuna nad ise on sellise ettepaneku teinud.

16:10 Aseesimees Siim Kallas

Mart Võrklaev, palun!

16:11 Mart Võrklaev

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma eelmise küsimuse jätkuks ütlen, et julgen jääda eriarvamusele. Ma arvan, et see alkoholiteema ei ole seotud KOV-ide finantsautonoomiaga. Kui te väidate vastupidist, siis palun nimetage need omavalitsused, ja kui nad on kirjalikult pöördunud, siis paluks saata need, kus nad seda väidavad. Küsimus on aga järgmine: kas teie ei arva, et vastutustundetu on siduda praegu need kaks teemat? Sest esimesel lugemisel ei tekkinud KOV-idel just palju küsimusi eelarvestrateegia tähtaja pikendamise kohta, kõik said aru, et kriisitingimustes on seda omavalitsustele vaja. Nüüd rahanduskomisjonist lisandunud punkt alkoholimüügi teemal on ilmselge arutelu siin tekitanud, küsimusi tekitanud, see vajaks pikemat debatti. Kui nüüd peaks jääma omavalitsustele nii oluline otsus sellepärast tegemata, et ka parlamendiliikmel on halva seadusloome tõttu raske seda toetada, kuigi ta algset ideed tahaks väga toetada, siis kas see ei ole vastutustundetu, kui selline asi võib põhja minna arusaamatutel põhjustel?

16:12 Aivar Kokk

Aitäh, Mart! Väga hea küsimus! Ma ei ole kordagi öelnud, et see parandusettepanek on kuidagi KOKS-iga seotud. Selle koha pealt me oleme sinuga ühte ja sama meelt. Aga ma tuletan lihtsalt sulle meelde seda, et rahanduskomisjonis on ka neli Reformierakonna liiget ja kõik need neli liiget toetasid seda parandusettepanekut.

16:12 Aseesimees Siim Kallas

Suur tänu, lugupeetud ettekandja! Rohkem teile küsimusi ei ole. On võimalik esineda kõnedega. Jevgeni Ossinovski, palun!

16:12 Jevgeni Ossinovski

Võtaks kohe kolm minutit lisaaega ka.

16:12 Aseesimees Siim Kallas

Viis pluss kolm on kokku kaheksa.

16:12 Jevgeni Ossinovski

Tänan! Austatud istungi juhataja! Lugupeetud kolleegid! On rõõm kõnelda sellel teemal. Aga paraku ei saa seda öelda sellesama muudatusettepaneku kohta. Esiteks, loomulikult, kui on soov muuta või täpsustada neid sätteid, mis omal ajal alkoholiseadusesse sisse kirjutati, siis see on igati legitiimne. On igati legitiimne, et on ettevõtted, kellele see ei meeldi. Siis nad pöörduvad, algab menetlus, neid küsimusi arutatakse, parlament hääletab, kaalub argumente ühte- ja teistpidi. Ja kui enamik leiab, et on vaja muuta, siis saab seda muuta.

Konkreetsel juhul, kui me räägime sellest intentsioonist või soovist, millest see on ajendatud, et seda muudatusettepanekut teha, siis tõepoolest on tõsi, et Sotsiaalministeeriumi omal ajal algatud eelnõu puhul oli üldine selline arusaam, et müüja selja taga olev väljapanekuriil ei peaks ilmtingimata kilega või mingisuguse kaltsuga kaetud olema. See on ka tegelikult tarbijakaitsejuhendis kenasti ära fikseeritud. Selle üle on tõepoolest tekkinud vaidlusi, kas ta on ühtepidi või teistpidi rakendatav. Üks konkreetne pöördumine on siin ringelnud, lihtsalt see pole Riigikokku jõudnud, aga küllap komisjoni esimees on saanud selle kuidagi muid allikaid pidi. Küsimus on lihtsalt selles, et seda tüüpi muudatusi ei saa rakendada mingi muu seaduse kaudu kiirkorras, niimoodi, et eile järsku võtab komisjoni esimees selle kuskilt althõlma välja, paneb hääletusele, järgmisel päeval on ta teisel lugemisel – niimoodi, et avalikku debatti sellel teemal toimunud ei ole, mingisugust konsulteerimist spetsialistidega nii täitevvoimu tasandil kui ka laiemalt ühiskonnas ei ole võimalik korraldada – ja järgmisel nädalal tahetakse see panna juba viimasele hääletusele. See on sigadus, sellisel viisil ei tohiks seadusi menetleda. See on asja vormiline pool.

Sisuline pool on muidugi see, et tegemist on siiski kaunis detailse diskussiooniga, mis tollal sai peetud, ja see sõnastus, mis sinna praegusel viisil sisse sai, sündis väga põhjalike arutelude tulemusel. Kahtlemata see tekitab jätkuvasti vaidlusi, aga ta on väga põhjalikult läbi arutatud. Aga see, mis praegu siia on kirjutatud, seda ei ole. Ja tõepoolest, mina arvan, et see, et ta sellisel viisil siia sisse on kirjutatud, ilma et seda sõnastust oleks konsulteeritud vastavate osapooltega, tõenäoliselt toob kaasa rohkem

probleeme, kui ta toob lahendusi. See võib kaasa tuua ka hoopis teistsuguse mõju, kui komisjoni ettekandja siin Riigikogu suurele saalile selgitas.

Mis puudutab selle meetme mõju, siis Sotsiaalministeerium on tellinud ja on olemas alkoholi nähtavuse uuring. Kaks ja pool kuud pärast nende piirangute jõustumist, eelmise aasta suvel tegelikult – siis, kui veel väga paljud poed ei olnud üldse astunud mingeid samme alkoholi väljapaneku reeglite täitmiseks – alkoholi impulssostjate osakaal vähenes rohkem kui kaks korda. Alkoholile suunatud tähelepanu inimestel vähenes ka märkimisväärselt. Seega see, et nad põhimõtteliselt oma eesmärgi täidavad, on juba Eestis ka ära mõõdetud. Seda, et on vastupidiseid mõjusid, tuvastatud ei ole.

Need piirangud on väga koormavad ettevõtjatele. Sellepärast oli siis, kui me neid arutasime, parlamendis väga tõsine diskussioon. Jõuti mingisugusele kokkuleppele ja võeti nad sellisena vastu. Ettevõtjad on teinud valdavalt ümberkorraldusi tulenevalt õiguse ettearvatavuse printsiibist, et pärast põhjalikke läbikaalumisi, kui koormav meede on vastu võetud ja ei ole ühtegi sisulist argumenteeritud põhjust sellest loobumiseks, võiksid need piirangud jääda kehtima. Kujutage ette, et üleeile tegi mõni väike pood investeeringuid selleks, et oma tegevus kooskõlla viia, aga eile härra Kokk võttis kuskilt välja kellegi kirjutatud eelnõu ja kaotas need piirangud ära – ei ole väga väärikas viis, kuidas riik peaks käituma.

Aga nüüd siis kõige olulisema juurde: nimelt selle sätte sõnastus. Kehtiv säte ja muudatusettepanek on suuresti identses sõnastuses, välja arvatud viimase lause viimane osa. Nimelt, praegune seadus ütleb, et alkoholi väljapanek peab olema piiratud nähtavusega või ei tohi olla märgatavalt nähtav – selline on sõnastus –, välja arvatud juhul, kui see ei ole mõistlikult teostatav. Nüüd, "kui ei ole mõistlikult teostatav" – sellega peeti silmas seda, et kui on väikesed poed, kus seda ehitustehniliselt ei ole võimalik rakendada, siis nemad oleksid selle sätte piirangutest tervikuna vabastatud, st nad ei peaks mitte midagi tegema.

See muudatusettepanek, mis praegu on sõnastatud, võtab selle välistuse välja. See tähendab seda, et kui siiani ja kehtiva õiguse alusel väikepoed, st kõige väiksemad poed ei pea rakendama üldse mingeid väljapaneku piiranguid, siis selle seadusega neilt see õigus võetakse ära. See tähendab seda, et ka väikepoed, kõige pisem poed tohib alkoholi müüa tulevikus kas eraldi alalt või leti tagant. Ka kõige väiksem poed! Tollal, kui me seda menetlesime, just nimelt sellepärast, et nendel kõige väiksematel poodidel ei ole tehniliselt võimalik väljapanekupiiranguid täita, andsime me neile sisuliselt erandi. See erand nüüd selle seadusesätte kohaselt tühistub. Selle seadusesätte kohaselt tohib ka väikepoed tulevikus müüa ainult siis, kui see on tal leti taga või eraldi osakonnas, mida vähemasti tol ajal peeti võimatuks. Ja väikepoegade kaitseks sai selline n-ö leevendus- või välistusmeede sisse kirjutatud. Ma usun, et väikepoedides alkoholi müügi lõpetamine ei olnud härra Koka soov – see ei olnud see, mida ta tahtis oma ettepanekuga teha –, aga kuna see säte on kirjutatud juriidiliselt ebakorrektselt, siis täpselt sellise mõjuga ta on. Alkoholipoliitika seisukohast peaks võib-olla isegi rõõmustama, sest tõenäoliselt jääb alkoholimüügi kohti Eestis selle muudatuse tulemusena vähemaks. Sest tõepoolest, väga väikesed poed ei suuda kõiki neid õllekaste ja õllekülmikuid leti taha tassida, neil pole seal leti taga nii palju ruumi. Siiani olid nad nendest nõuetest vabastatud, nüüd aga nendele nõuded karmistuvad. Kas see on õigustatud või mitte, seda võib kindlasti arutada, aga minu meelest oleks kohane väga paljusid ettevõtjaid suurel määral puudutava muudatuse puhul need mõjud siiski läbi analüüsida ja läbi kaaluda. Praegusel juhul seda tehtud ei ole. See tähendab tõenäoliselt aga väga paljudele kõige pisematele poodidele päris tõsiseid negatiivseid tagajärgi. Aitäh!

16:20 Aseesimees Siim Kallas

Suur tänu! Rohkem läbirääkimistes osalemise soovi ei ole ilmutatud. Seega vaatame läbi muudatusettepaneku. Neid on tervelt üks. Muudatusettepaneku on teinud rahanduskomisjon ja juhtivkomisjonina on ta teinud ka ettepaneku arvestada seda täielikult. Kalvi Kõva, palun!

16:21 Kalvi Kõva

No hääletame siis seda muudatusettepanekut. Selline on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepanek. Vaatame, kes siis tahab neid väikepoode piinata.

16:21 Aseesimees Siim Kallas

Nii, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepanek on seda muudatusettepanekut hääletada. Selle juurde me siis nüüd kohe ka asume.

Head kolleegid! Me vaatame läbi muudatusettepaneku eelnõu 194 kohta. Muudatusettepaneku on teinud rahanduskomisjon ja juhtivkomisjon on teinud ettepaneku arvestada seda täielikult. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon tegi ettepaneku seda muudatust hääletada. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Selle muudatusettepaneku poolt oli 51 Riigikogu liiget, vastu 4. Muudatusettepanek läheb eelnõusse sisse. Meil on juhtivkomisjoni ettepanek eelnõu 194 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

16. 16:25 Ravimiseaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (205 SE) esimene lugemine

16:25 Aseesimees Siim Kallas

Ja me oleme kahe ja poole tunni jooksul jõudnud 16. päevakorrapunkti juurde, see on Vabariigi Valitsuse algatatud ravimiseaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu numbriga 205 ja me alustame selle esimest lugemist. Ma palun siia ettekandjaks sotsiaalminister Tanel Kiige.

16:26 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Lugupeetud Riigikogu aseesimees! Head Riigikogu liikmed! Täna esitan ravimiseaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 205. See konkreetne seaduseelnõu oli esimest korda valitsuse istungi päevakorras juba eelmise aasta lõpus, 18. detsembril, kui me sel teemal arutelusid algatasime, samuti on ta olnud paaril korral valitsuskabineti nõupidamisel. Vahepeal tuli tegelda eeskätt akuutsemate küsimustega ehk koroonaviiruse kriisiga ja viiruse leviku tõkestamisega, aga nüüd oleme taas tulnud selle hea seaduseelnõu juurde. 28. mail algatas Vabariigi Valitsus selle eelnõu praegusel kujul, nii anti see Riigikogule üle 1. juunil 2020 ja oli juba 2. juunil sotsiaalkomisjoni istungil päevakorras. Selle eelnõu eesmärk on lihtsustada tarbijatel kõlbmatute ravimite vastuvõtmist ja käitlemist, parandada ravimite kättesaadavust, lihtsustada ravimite sisse- ja väljaveo lubade regulatsioone, ajakohastada müügilubade regulatsioone, viia ravimi reklaami, ravimi müügiloo, müügiloo tingimuste, muudatuste, ravimiohutuse ning tootmise ja hulgimüügi tegevusloa nõuded kooskõlla Euroopa Liidu õigusega ning arendada apteegiteenust. Eelnõuga nähakse ette võimalus erandkorras väljastada müügiloo ravimite sisseveoks lube eristel põhjustel sellisele patsientide rühmale, kes põevad kroonilist või raskelt kurnavat haigust või kelle haigust peetakse eluohtlikuks ja keda ei ole võimalik müügiloo saanud ravimitega rahuldavalt ravida. Kehtivas korras puudub kindlaksmääratud patsientide rühmale müügiloo ravimite sisseveo- ja turustamise õigus, reguleeritud on üksnes patsiendipõhine müügiloo ravimite sissevedu ja turustamine. Ehk tegemist on väga põhimõttelise vajaliku muudatusega. Seeläbi paraneb oluliselt innovaatiliste ravimite kättesaadavus juba ravimi kliiniliste uuringute staadiumis, kui uuringut Eestis ei tehta ja patsientide osalemine konkreetsetes uuringutes ei ole võimalik. See annab võimaluse tagada Eesti patsientidele juurdepääsu uutele väljatöötatavatele ravimitele olukorras, kus puuduvad muud võimalused kroonilise või eluohtliku haiguse raviks ning innovaatiliste ravimite ja meetodite kättesaadavus jääb patsiendi ainsaks võimalikuks lahenduseks ja ravivõimaluseks.

Selliste programmide puhul on loa andmiseks vajalike dokumentide hulk oluliselt mahukam, kuna tegemist võib olla alles, nagu viidatud, uurimisjärgus ravimiga, näiteks täiesti uue toimeainega või müügiloo ravimiga, mille kasutus on seni heaks kiidetud mõnel teisel näidustusel. Samuti laiendatakse üldapteekide vahelise koostöö võimalusi, et apteegis kohapeal valmistatud või jaendatud ravimid jõuaksid kõige kiiremal ja mugavamal viisil ravimeid vajavate patsientideni. Selleks võimaldatakse olukord, kus apteek väljastab tarbijale mõnes teises apteegis valmistatud või jaendatud ravimeid. Ühtlasi, võimaldamaks apteegiteenuse arengut, uute elektrooniliste lahenduste kasutuselevõtmist vähese nõudlusega piirkondades ning ka vähendatud teenuse pakkumist erialatöötaja pideva viibimiseta konkreetsetes apteegis, võib apteegiteenuse osutaja edaspidi pakkuda apteegiteenust videokõne vahendusel vastava õiguse olemasolul. See muudatus tõesti puudutab eeskätt väga väikesi asulaid ja piirkondi, kus tõenäoliselt ilma selle ettepanekuta poleks apteegiteenus üldse kättesaadav. Videokõne vahendusel apteegiteenuse osutamine proviisori või

farmatseudi kohalviibimiseta on võimalik ainult haruapteegis ja sellises asukohas, kus ei ole teist apteeki. Ehk eesmärk on soodustada sellistes kohtades apteegiteenuse ja ravimite kättesaadavust ning võimaldada olemasoleva apteegi pikemat lahtiolekuaega, kasutades selleks tehnoloogilisi lahendusi. Näiteks, juhul, kui tavapäraselt on konkreetne apteek lahti ainult mõned tunnid päevas, kindlatel nädalapäevadel kohati, siis nüüd oleks võimalik, et teatud ajal on kohal vastavalt proviisor või farmatseut, aga teatud aegadel on kohal klienditeenindaja, kes videokõne vahendusel inimestele teenust pakub, õigemini videokõne vahendusel konsulteerides just nimelt üldapteegi proviisori või farmatseudiga inimestele soovitud ravimeid väljastab.

Selle seaduseelnõu muudatustega kaotatakse kehtivast seadusest ka Euroopa Liidu õiguse suhtes ülemäärased piirangud, mis nõuavad, et ravimireklaami võib teha või tellida ainult müügiloa hoidja või tema esindaja, sest see põhimõte ei ole kooskõlas Euroopa Liidu kohtu tõlgendusega direktiivist 2001/83 /EÜ artikli 86 kohta. Seega on edaspidi võimalik lisaks müügiloa hoidjale ravimireklaami nõuete rikkumise eest vastutusele võtta ka reklaami tellija, avalikustaja ja teostaja, ühesõnaga see, kes nendest konkreetsetest vahelülidest rikkumise toime paneb. Lisaks lihtsustatakse ravimitega reisimise ja dokumentide väljastamise korda, mille kohaselt Schengeni tunnistusi hakkab edaspidi Ravimiameti asemel välja andma konkreetne apteek. See teeb selgelt teenuse inimesele oluliselt mugavamaks. Ehk sama apteek, kust ta need ravimid kätte saab, on ka koht, kus vastav Schengeni tunnistus antakse, nii et ei ole vaja eraldi Ravimiameti poole enam pöörduda. Vastavalt Ravimiameti ettepanekule hakkab patsient edaspidi ravimitega reisimiseks vajaliku nõustamise ning narkootilisi ja psühhotropseid aineid sisaldavate ravimite puhul Schengeni tunnistust kätte saama, nagu viitasin, just sealt apteegist, tuues seeläbi teenuse patsiendile lähemale ja muutes selle kättesaadavamaks.

Seadus on planeeritud jõustuma üldises korras, välja arvatud üksikud punktid. Ravimite tootmise ja hulgimüügi tegevusloa eraldi taotlemist puudutavad eelnõu § 1 punktid 6 ja 25 muudatused jõustuvad 2021. aasta 1. jaanuaril ning ravimitega reisimise dokumentide väljastamise korda puudutavad eelnõu § 1 punktide 22–24 muudatused jõustuvad 2021. aasta 1. septembril, kuna siin on vaja teatud tehnoloogilisi arendusi ja lahendusi välja töötada. Sellega eelnõu tutvustuse lõpetan. Hea meelega vastan küsimustele. Aitäh!

16:32 Aseesimees Siim Kallas

Aitäh! Küsimused. Jevgeni Ossinovski, palun!

16:32 Jevgeni Ossinovski

Ma tänan! Austatud minister! Siin eelnõus on kahtlemata palju selliseid väikseid olulisi asju, aga ma kiirel vaatlusel vaatan, et üks oluline asi on kuskile niimoodi hopsti ära kadunud – see, millele Konkurentsiamet on pikalt tähelepanu juhtinud, et meil selle turu kontsentratsiooniga on ikka paha lugu seal hulgiturul ja et PERH ja ka teised on taotlenud haigla apteekidele õigust osta otse ilma meie kontsentreerunud hulgimüüjate ringi nuumamata. See oli siin nagu kenasti sees, aga nüüd ma vaatan, et seda siin pole. Kas te võiksite natuke selgitada, kuhu see kadus, miks kadus ja kelle initsiatiivil või palvel, et see oleks teada ka meile laiemalt?

16:33 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Tänan küsimuse eest! Tõepoolest on olnud pikalt arutelu selle üle, kas haiglaapteekidel võiks olla õigus ravimeid ise maale tuua. Algne ettepanek nägi selle ette müügiloata ravimite puhul, vahepealne debatt nägi ette kõigi ehk nii müügiloata kui ka müügiloaga ravimite puhul. Konkreetne ettepanek vajab veel mõnevõrra arutelu, selle teema käsitlemist. Siiani on olnud selline tava, et erinevad turuosalisel tegelevad erineva kohustusega ravimiturul, ja hetkeseisuga, nagu te õigesti viitasite, kõnealune eelnõu seda õigust haiglaapteekidele juurde ei anna, küll aga sisaldab väga palju muid häid punkte. Ma arvan, et selle arutelu juurde, kas ja milliseid ravimeid võiksid haiglaapteegid otse sisse tuua, tasub kindlasti tagasi tulla.

16:34 Aseesimees Siim Kallas

Urve Tiidus, palun!

16:34 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Mind huvitab selle eelnõu juures üks aspekt. Muudatus annab Eesti patsientidele juurdepääsu kliinilise uuringute staadiumis olevatele ravimitele olukorras, kus see on jäänud patsiendile ainsaks võimalikuks lahenduseks. Võib-olla oleks aktuaalne küsida praegu niimoodi. Teatavasti töötavad COVID-19 ravimite ja vaktsiinide nimel praegu väga paljud farmaatsiateaduse arendajad. Kas see võiks mõjutada ka seda protsessi? Minu andmetel on mitmed vaktsiinid just nimelt kliiniliste uuringute faasis ja ka ravimid. Kas te natuke kommenteeriksite seda?

16:35 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Täna küsimuse eest! Kahtlemata see muudatusettepanek võib osutada n-ö kasutatavaks, rakendatavaks ka COVID-19 haiguse ravil. Kas ka vaktsiini puhul, seda peavad täpsemalt hindama juba eksperdid. Tõesti, Ameerika Ühendriikides on praegu mitmed uuringud käimas, samamoodi Euroopa Liit arutab seda küsimust väga jõuliselt ja soovib tegelikult ka eraldada lisavahendeid just nimelt vaktsiini väljatöötamise kiirendamiseks. Aga põhimõtteliselt, kui me räägime nüüd COVID-19-st, siis selliseid teatud juhtudel erandkorras kasutamisi on toodud ka kehtiva õigusnormistiku alusel näiteks. Konkreetselt remdesiviiri kasutamiseks Eestis COVID-19 raskes seisundis patsientide ravis seda tõesti tehti. Ravimitootja vastas ameti pöördumisele, et hetkel küll ei avata Eestis eraldi konkreetse ravimi kliinilisi uuringuid, seda jätkatakse mujal, suurema haiguskoormusega riikides, aga nad said siiski laiendada uuringuvälise ravimi erandkorras kasutamise programmi Eestisse. Seega me oleme teatud mõttes sarnaseid pretsedente juba varem teinud koostöös ravimitootjatega, aga loomulikult on parem, kui meil on see õigus ja võimalus ka siis, kui ei ole selleks eraldi ette nähtud n-ö erandkorras kasutusprogrammi vms, vaid printsiibina on riigil vastav võimalus seaduse järgi olemas, kui nähakse, et kuskil mujal riigis tõesti toimuvad kliinilised uuringud, mis näitavad, et teatud ravim võib aidata või on juba andnud esimesi positiivseid tulemusi. Kas ja mil määral seda rakendada vaktsiinidele, seda küsimust tuleks kindlasti täpsustada.

16:36 Aseesimees Siim Kallas

Peeter Ernits, palun!

16:36 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Ma keskenduksin siin nendele videospetsialistidele. Või nagu apteekrite ühendus ütleb, sünnitusabi osutada võiks edaspidi videoämmaemandate kaudu, märkides küll, et see on nali. Aga ma loen siit, et apteekrite ühendused ütlevad, et selle kogukonnaga ei ole seda arutatud. Kuidas see asi nagu sinna tekkis? Ühelt poolt, et maapiirkondade olukorda nagu normaliseerida, siis on videoapteekrid, aga nagu ma aru saan, need ei pruugi olla üldse vastava haridusega, lihtsalt parandavad olukorda. Avage natuke seda tausta, kuidas need tekkisid, need n-ö videoämmaemandad ja see mõte? Aitäh!

16:37 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Täna küsimuse eest! Eesmärk kindlasti ei ole see, et hakata mõne olemasoleva apteegi teenust nüüd üle viima videoteenusele. Küsimus on tõesti selles, et kui on mõni väike piirkond, väga väike asula, kus ei ole ühtegi sellist apteeki, mis oleks lahti näiteks iga päev või tavapärase tööpäeva raames kella 8-st kella 6-ni või 5-ni, siis edaspidi oleks võimalik sellistes kohtades konkreetsetel haruapteegi omajal rajada sinna haruapteek, nii et teatud tunnid, kas või viis tundi nädalas, on kohustuslik kohapeal viibida vastava valdkonna inimesel ja ülejäänud ajal on võimalik klienditeenindajal seal kohapeal töötada. Mõte on selles, et tuleks avada mõnes mõttes patsiendile lähemal asuvaid ravimite väljastamise võimalusi. Kui inimene läheb sinna kohale, siis konkreetne klienditeenindaja suhtleb läbi videolahenduse proviisori või farmatseudiga, kes veendub konkreetselt triipkoodilugeja või muude IT-rakenduste najal, et konkreetne patsient saab õige ravimi, ja see klienditeenindaja kohapeal on heas mõttes tema käepikendus, kes selle ravimi kliendile üle annab. Kõik see nõustamise pool, vastutuse pool, ravimite väljastamise küsimus jms jääb jätkuvalt proviisorile või farmatseudile, aga lihtsalt inimene ei pea enam sõitma 10-20 kilomeetri kaugusele lähimasse apteeki. Nagu ma enne viitasin, selliseid videoteenuse kasutamise haruapteeke on võimalik avada ainult piirkondades, kus ei ole ühtegi apteeki olemas. Kui seal on kõrval apteek, kus töötab farmatseut haruapteegi näol või proviisor põhiapteegi näol, siis ei ole sul sellist varianti, et sa sinna kõrvale teed videoteenuse, vaid see puudutab tõesti neid kohti, kus Eesti on praegu apteegiteenusega katmata.

16:39 Aseesimees Siim Kallas

Jevgeni Ossinovski, palun!

16:39 Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Sa olid väga mõistetavalt delikaatne, vastates esimesele küsimusele, aga ma siiski pinnin edasi. Millises etapis siiski see ettepanek välja võeti? Kas see oli mõnel kooskõlastusringil, mõne ministeeriumi ettepanekul või oli see kuidagi muud moodi? Kas valitsusse sai esitatud selline tekst, kus see ettepanek oli sees, ja valitsus võttis ta sealt välja, nii et ta Riigikokku sellisena jõudis? Millal see juhtus? Praegu paistab niimoodi – ma vaatasin kooskõlastustabelist –, et üks osapool, kes seda vastustas, oli ravimihulgitavate liit. Nemad kirjutasid, et see on väga paha-paha, meile see üldse ei meeldi, see on suur raha meie jaoks. Ja siis on kooskõlastustabelis taha märgitud: arvestatud. No tore on, arvestatud. Kuidas ja millal see juhtus? Teine küsimus on see. Sa ütlesid, et selle asja juurde võiks tagasi tulla. Kas mingi ajaline horisont on ka? Millal on siis piisavalt kaasatud ja arutletud nende asjade üle, et tegelikult võiks selle Eesti patsientidele ja ravimisüsteemile olulise muudatuse ära teha?

16:40 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Täna küsimuse eest! Tõsi on see, et selle eelnõu n-ö alguses versioonis – mis seal salata, see on avalik dokument – oli see muudatus sees. Me oleme seda arutanud valitsustasandil ja oleme arutanud korduvalt ka ravimituru osapooltega. Kuna see punkt ja konkreetne teema tekitas küsimusi just nimelt selles vaates, mis hakkab olema ühe või teise turu osapoole roll ja mis on kohustused eduka süsteemi toimimise seisukohalt, siis konsensus – või, ütleme, kompromiss on võib-olla õigem sõna – oli see konkreetne punkt hetkel välja võtta ja ülejäänud teemaga edasi liikuda, kuna siin on väga palju olulisi punkte, mis vajavad jõustumist. Nagu enne ütlesin, minu isiklik seisukoht on jätkuvalt see, et haiglaapteekidele vastava õiguse andmine oleks asjakohane.

16:41 Aseesimees Siim Kallas

Urve Tiidus, palun!

16:41 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Ravimite reklaamimise valdkond on olnud siiani suhteliselt reguleeritud – igaüks seda teha ei saa ja ravimite valik on väga piiratud. Selle eelnõuga, ma saan aru, neid piiranguid natukene leevendatakse. Kas te seletaksite, mis seal turul siis täpselt toimub? Teatavasti ravimeid, ma oletan, tahavad reklaamida väga-väga paljud, sest raha seal valdkonnas ju liigub.

16:42 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Jah, no tegelikult, kui me räägime ravimireklaami nõuetest, siis küsimus on eeskätt selles, et korrigeerida vastutust ravimireklaami nõudeid rikkuva reklaami tellimise, teostamise ja avalikustamise või ravimiseaduse §-s 86 sätestatud ravimi väljakirjutamise või ka müügi kingitusega mõjutamise keelu rikkumise eest. Ehk siht on just see, et lisaks müügiloa hoidjale oleks võimalik ravimireklaami nõuete rikkumise eest vastutusele võtta ka reklaami tellijaid, avalikustajaid või teostajaid, kes rikkumise toime panevad. Ehk seadusega sätestatakse ka ära näiteks see, et ravimi väljakirjutamise ja müügi mõjutamise eesmärgil kingituste andmise keeld ei ole piiritletud üksnes müügiloa hoidjaga, vaid laieneb ka müügiloa hoidja volitatud isikule ning muudele isikutele, kes annavad kingitusi ravimimüügi suurendamise eesmärgil. Ja ravimireklaami rikkumise toimepanijal on kohustus kõrvaldada ravimireklaami rikkumisega tekitatud tagajärg ehk kohustus lükata ümber reklaamis esitatud ebaõiged andmed Ravimiameti kindlaksmääratud tekstiga sätestatud mahus ja kujul. Siht on tõesti see, et mitte siin n-ö liberaliseerimise teed minna, vaid pigem mõnes mõttes viia seadus taas kooskõlla reaalse eluga. Ehk juhul, kui me näeme, et ravimireklaami tellib või teeb mingi muu instants, siis oleks õigus ka neid vastutusele võtta selle eest, juhul kui nad eksivad reeglite vastu. Sest seni oli reklaami nõuete rikkumise eest vastutav üksnes müügiloa hoidja. Nii et see on tegelikult selle ettepaneku eesmärk.

16:43 Aseesimees Siim Kallas

Peeter Ernits, palun!

16:43 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Ma tulen ikkagi tagasi selle juurde, et lugedes siin neid seletusi, selgub, et farmaatsiakogukonnaga ei ole seda ühtepidi ilmselt mõistlikku ideed arutatud. Minu küsimus on, et miks ei ole. Siin üks farmaatsiakogukond, apteekrite kogukond ütleb, et jah, see oleks lahendus maapiirkondadele, kus on need tühjad kohad, aga samas ei ole seda vaadatud n-ö tervikuna, st koos võimalike lahendustega kogu selle infotehnoloogilisel baasil. Lihtsalt selline pakutakse välja. Ja kas ta on nüüd just viis tundi nädalas või kust see võetud on? See oleks nagu kogu lahendus, aga mitte terviklik, kogukonnaga läbi arutatud, ma mõtlen farmatseutide kogukonnaga läbi arutatud. Miks see nii ei ole, miks ei ole neid realselt kaasatud?

16:44 Sotsiaalminister Tanel Kiik

Täna küsimuse eest! Tegelikult see eelnõu on seotud väga mitmeaastase protsessiga ehk väljatöötamiskavatsus saadeti kooskõlastusringile 2016. aasta detsembris. 2018. aastal toimusid mitmed temaatilised arutelud valdkonna osapooltega ning eelnõu saadeti kooskõlastusringile juulis ja oktoobris 2019. aastal. Nii et tegelikult on ta läbinud väga mitu kooskõlastusringi. Olen ka ise mitme punkti teemal, nagu enne viitasin, ravimituru osapooltega sel teemal kohtunud. Konkreetselt seda videoteenust ei ole minu kohtumistel ei proviisorite koda, apteekrite liit ega apteekide ühendus tõstatanud. Nüüd on vahepeal loodud juba uus ühendus, tulenevalt apteegireformist, aga nagu ma enne viitasin, on tegemist tõesti sellise erisusega, mille eesmärk on toetada neid väikepiirkondi. Nagu te mäletate, toon konkreetse näite, alles hiljuti käesoleva aasta alguses tuli uudis, et Võsul pandi ainuke apteek kinni. See oli küll vaid üksikud tunnid päevas lahti, aga nüüd pandi päris kinni. Küsimus oli kahtlemata kasumlikkuses, aga küsimus oli ka selles, et kohapeal mõned tunnid päevas olemine tähendas ikkagi seda, et enamik inimesi pidi oma ravimeid saama mujalt, ja tõenäoliselt sellise teenuse ja koha hoidmine ei tasunud ära. Võib-olla, kui oleks olnud võimalik teise klienditeenindajaga see küsimus lahendada läbi videokonsultatsiooni, siis oleks apteek veel alles. Loomulikult me täpselt ei tea, kuidas siis oleks, see on iga pidaja enda otsus. Nii et eks ta eeskätt selliseid väikekohti puudutab. Eesmärk on tõesti see, et lisaks praegustele apteekidele, mida on suurusjärgus 470, oleks edaspidi vähemalt sama palju tagatud ja võib-olla tuleks mõni uus punkt mõnes väikses kohas, kus tegelikult nõudlust on, aga pole lihtsalt konkreetse väljaõppe ja haridusega töötajat võtta. Proviisorite, farmatseutide järele on tegelikult – nagu tervishoiuvaldkonnas tervikuna – suhteliselt suur nõudlus.

16:46 Aseesimees Siim Kallas

Suur tänu, lugupeetud minister! Rohkem küsimusi teile ei ole. Nüüd palun siia siis komisjoni ettekandeks komisjoni liikme Priit Sibula. Palun!

16:47 Priit Sibul

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Riigikogu sotsiaalkomisjon arutas eelnõu, mida minister äsja tutvustas, oma 2. juuni videoistungil, kus komisjonile tutvustas eelnõu nii nagu meile siin suures saaliski minister Tanel Kiik. Lisaks olid komisjonis Sotsiaalministeeriumi ravimiosakonna nõunik Tiina Titma, õigusosakonna nõunik Alice Sündema, Raviameti õigusosakonna juhataja Kaili Lellep ja õigusnõunik Andrus Varki.

Komisjon tegi otsuse esimene lugemine lõpetada. Muudatusettepanekute tähtjaks määrati nagu tavakorras kümme päeva. Komisjonis olid siiski ka mõned küsimused või arutelu, millest päris olulisel määral samasugune debatt toimus juba siin suures saalis ka. Esiteks, videonõustamise ja selle protseduuri täpne läbiviimine. Aga oli ka teine küsimus, mis korra isegi ka siit saalist läbi käis, kus me uurisime, kas kingituse andmise keeld ei ole piiratud üksnes müügiloa hoidjaga, vaid laieneb ka müügiloa hoidja volitatud isikule ning muudele isikutele, kes annavad kingitusi ravimimüügi suurendamise eesmärgil. Siis oli küsimus, kas edaspidi on lubatud, et ühe karbi ravimite ostmisel antakse teine karp tasuta kaasa ja kas see siis loetakse kingituseks. Vastuseks saime, et juba praegu on selline keeld kehtestatud. Muudatustes mõeldakse olukorda, kus ravimitootja või ravimi müügist huvitatud isik annab kingitusi müüjale või ravimi väljakirjutajale, eesmärgiga mõjutada ravimitootja või hulgimüüja valikuid.

Ülejäänud küsimused olid siis tõesti n-ö videonõustamise kohta, kuidas see käib ja millistes apteekides

seda pakutakse, kuidas see toimib. Saime vastuseks, et videonõustamine ei ole ka siia maani olnud keelatud, aga seda ei saa teha sellisel viisil, et apteegis ei ole kohal ühtegi erialatöötajat. Muudatuse kohaselt võib videokõne vahendusel apteegiteenust osutada proviisori või farmatseudi kohalviibimiseta üksnes sellises haruapteegis, mis asub asutusüksuses, mis ei ole linn ja kus ei ole teist apteegiteenuse osutajat.

Siis oli küsimus, kas see tähendab seda, et meil võib tekkida olukord, kus haruapteegis ühtegi erialaharidusega inimest ehk siis proviisorit või farmatseuti kohapeal ei ole ja kogu töö teeb ära klienditeenindaja. Vastus on jaatav. Selline on muudatuse võimaldamise eesmärk. Selgitati, et nendes apteekides peavad olema ära toodud ajad, millal erialatöötaja viibib apteegis. Proviisor, kes pakub nõustamist, kontrollib ühtlasi klienditeenindaja tegevust. Samuti peab klienditeenindaja olema saanud vastava koolituse ning peavad olema välja töötatud vastavad juhendid ja töökorrad. Tasakaaluks on see, et apteegiteenus oleks rohkemal määral kättesaadav kui praegu mõnes kohas, kus see on kättesaadav paar tundi nädalas. Videonõustamise teenust saab pakkuda ainult nii kaua, kuni sellesse piirkonda ei teki apteeki, kus on olemas erialatöötajad.

Siis oli küsimus klienditeenindaja haridusnõuete kohta. Andrus Varki vastas, et eeldatakse, et klienditeenindaja on teatava meditsiinilise haridusega – hiljem loomulikult selgus, et see päris nii ei ole, kuskil neid haridusnõudeid kirjeldatud ei ole –, samuti peab inimene apteeki sisenedes nägema, et tegemist on apteegiga, kus toimub videonõustamine. Klienditeenindajal on keelatud nõustada, mis tähendab seda, et kui klient pöördub, siis klienditeenindaja ülesanne on luua automaatselt video vahendusel ühendus proviisoriga, kes kuulab ära patsiendi mured ja leiab tema jaoks sobiva lahenduse. Klienditeenindaja roll on üksnes abistav.

Siis oli taas küsimus sellesama kohta, kas on võimalik, et proviisor omab nelja apteeki ning lisaks endale ei ole tal ühtegi farmatseuti, on vaid klienditeenindajad ja video teel juhendab ta patsiente erinevates kohtades. Viidati sellele, et ei ole meditsiinalast haridust, ja küsimus on, kus see siis täpselt kirjas on, et neil peab olema, nii nagu me saime vastuse, meditsiiniharidus. Seoses apteegireformiga see olukord ei muutunud, apteegiteenuse osutamine apteegis on alates 2006. aastast olnud lubatud ainult proviisoritele ja farmatseutidele. Ehk siis apteegiteenust, mis on ravimi väljastamine, müük, ja nõustamine, ei ole lubatud osutada klienditeenindajal ega ühelgi muul isikul, kes ei oma vastavat haridust. Sama nõue kehtib ka praegu edasi. Eelnõu ettepanek puudutab seda võimalust, et kui üksikus kohas on võimalus ja vajadus, siis saab ilma proviisori kohalolekuta seda teenust edasi osutada, küll üle videoülekanne, ja peab olema farmatseudi või proviisori kontroll. Haridusteema kohta saime vastuse, et tegelikult kohustust kuskil kirjas ei ole, küll aga on hulk kohustusi, mis tähendab seda, et enne, kui isik üldse haruapteegis töötada saab, peab ta saama vastava koolituse, samuti täitma konkreetseid juhiseid ja ettekirjutusi. Lisaks on kontrollkohustus auditeerimise näol ja selles tegutsemiskohas peavad kõik asjad korras olema.

Siis oli küsimus nende ravimite kohta, mis on väga kanged retseptiravimid ja mille väljastamisel on erinõuded. Millised õigused on klienditeenindajal nende ravimite väljastamisel? Videoteenuse vahendusel farmatseut või proviisor kontrollib, et need ravimid, mida väljastatakse, on õiged ja näidustatud konkreetsele inimesele. Siis on lisaks veel, et klienditeenindaja, kes kohapeal on ja kellel on õigus ravimit n-ö kapist võtta, ei saa ise retseptiravimi müüki teha. Selleks, et retseptiravimi müüki teha saaks, toimubki nõustamisteenus üle videosilla. Ehk proviisor on see, kes kontrollib, kes on see isik, mis retsept talle on välja kirjutatud, on see toimeainepõhine või preparaadipõhine jne. Vastavalt sellele, milline on apteekri soovitus, on klienditeenindaja roll üksnes ravimi kapist võtmine, proviisorile näitamine läbi videosilla ja selle väljastamine. Kogu müügiprotseduuri retseptikeskuses teeb ära proviisor videosilla vahendusel. Lisaks on apteegis olemas ravimi kontrollisüsteem. Retseptiravimit ei ole võimalik ilma retseptita väljastada. Kui see peaks juhtuma, siis rakendatakse karme sanktsioone. Selline oli siis debatt, mis toimus meil 2. juunil komisjoni istungil. Täna tähelepanu eest!

16:53 Aseesimees Siim Kallas

Küsimused. Helmen Kütt, palun!

16:53 Helmen Kütt

Austatud ettekandja! Aitäh väga põhjaliku ülevaate eest sotsiaalkomisjonis toimunust! Võib-olla üks asi jäi veel natuke mainimata või üle rõhutamata – tegelikult on kogu vastutus ikkagi sellel proviisoril, kes seda teenust läbi videosilla pakub. Samuti see, et jätkuvalt on kohustus kõigepealt pakkuda odavamalt

ravimit, mis on toimeainepõhine, ja inimene teeb sel juhul otsuse, kas ta ostab kallima või mitte. Kas oli nii?

16:54 Priit Sibul

Jaa, absoluutselt. Viimases vastuses ka see kajastus, et see oli küsimus, mida teie küsisite, ja me saime vastuse – täpselt nii, nagu te praegu kirjeldasite.

16:54 Aseesimees Siim Kallas

Suur tänu! Rohkem küsimusi teile ei ole. Head kolleegid! On võimalik pidada kõnesid fraktsioonide nimel. Kõnepidamise soovi ei ole. Juhtivkomisjon on teinud ettepaneku eelnõu 205 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõpetatud. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg on 26. juuni kell 16. Suur tänu! Istung on lõppenud.

Istungi lõpp kell 16.55.